

Külföldi tőke a régiókban

Tartalom

Bevezetés.....	2
A működőtőke-beáramlás alakulása.....	3
A vállalkozások száma	6
A vállalkozások számának alakulása	6
Tulajdonosi szerkezet.....	7
Gazdasági ág szerinti összetétel.....	8
A vállalkozások tőkéje	14
A külföldi tőke alakulása	14
A külföldi tőke tulajdonosi szerkezete.....	17
A külföldi tőke megoszlása gazdasági ágak szerint	19
A vállalkozások nettó árbevétele	23

Táblázatok

Megjegyzések

Jelmagyarázat

További információk, adatok (linkek)

Bevezetés

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma ugyan kicsi az összes működő szervezethez viszonyítva, tőkeerejük, piaci részesedésük révén mégis jelentős szerepet töltenek be az ország gazdaságában.

A külföldi tőke megtelepedése Magyarországon nem volt egyenletes már az 1990-es években sem, s a területi különbségek az ezredfordulót követően is megmaradtak, sőt növekedést mutatnak. A hazánkban külföldi tőkebefektetéssel működő vállalkozások székhelye döntően a közép-magyarországi régióban, valamint az ország észak-nyugati területein található, így elsősorban itt fejtették ki gazdaságszerkezet átalakító hatásukat. A vállalkozások tevékenységének jellegéből adódóan a külföldi befektetések nagysága, ágazati összetétele jelentősen eltérő az ország egyes régióiban.

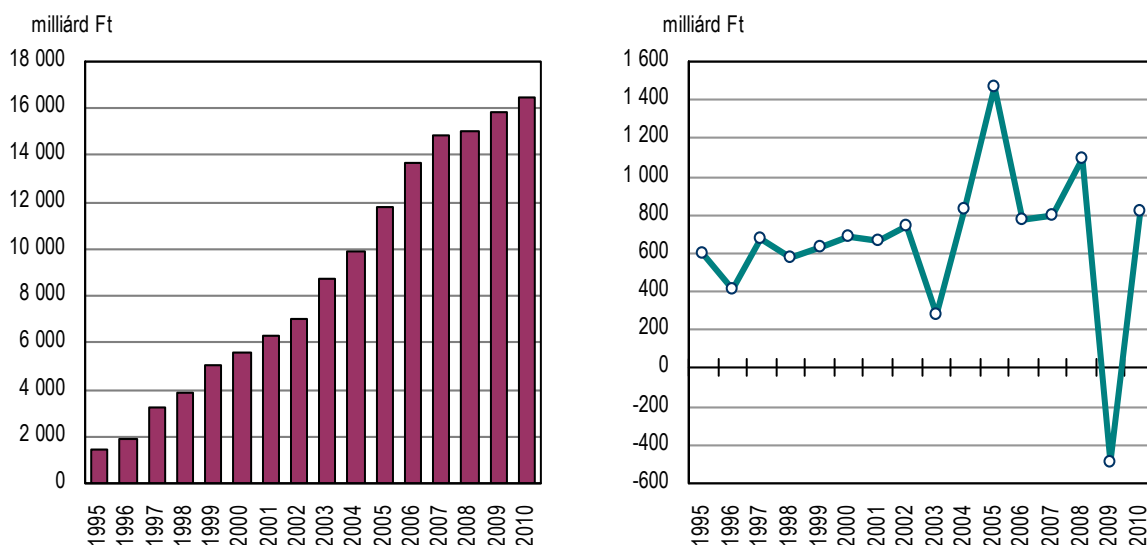
Kiadványunkban e különbségek bemutatására helyeztük a hangsúlyt, tehát a külföldi érdekeltségű vállalkozások számában, tőkeösszetételében, nemzetgazdasági ágak szerinti eloszlásában megfigyelhető regionális eltérések ábrázolására.

A működőtőke-beáramlás alakulása¹

Az 1990-es évek elején Magyarországra beáramló külföldi tőke nagymértékben hozzájárult a nemzetgazdaság sikeres szerkezet-átalakításához és segítette megakadályozni az ország tőkehiány miatti tartós leszakadását. Egyfajta sikerként is értékelhető, hogy ekkor a kelet-közép európai országok közül elsősorban a vonzó privatizációs lehetőségeknek köszönhetően, nálunk történt a legtöbb külföldi tőkebefektetés. Jelentős részük az évtized közepére koncentrált, főként a távközlési és energia szektorban végbement magánosítás eredményeként. Bár tendenciája nem volt hosszú ideig töretlenül dinamikus – 1996-tól Csehország és Lengyelország felzárkózásából adódóan folyamatosan csökkent az ország részesedése –, de a Magyarországon működő külföldi vállalkozások közvetlen tőkebefektetés állománya az ezredfordulón meghaladta a 21 milliárd eurót, hazai pénzben kifejezve az 5 570 milliárd forintot. Az ország tőkevonzó képessége a 2003. évi megtorpanás után 2004-től újra erőteljesebbé vált. A jelentős privatizációs bevételek eredményeként tíz év elteltével 2005 ismét kiugróan sikeres évről tekinthető. Abban az évben jelentős privatizációs ügyletek történtek a szállítást kiegészítő tevékenységek területén és a távközlésben. A 2006. évi szerényebb tőkebefektetést követően a gazdasági válság jelentkezéséig ismét évente növekedő investíció történt, de 2009-ben már nemcsak a tőkebefektetések és kivonások egyenlege volt negatív – mint 2003-ban – hanem az újra befektetett jövedelemé is, így eredményként közel 500 milliárd forint csökkenés mutatkozott. 2010-ben már ismét 800 milliárd forintot meghaladó közvetlen tőkebefektetés forgalmat bonyolítottak le a befektetők.

1. ábra

A külföldi közvetlen tőkebefektetések alakulása²

¹ A 10% alatti részesedésű és a külföldön tevékenységet végző, passzív pénzközvetítői funkciót betöltő vállalkozások nélkül.
Forrás: MNB, KSH

² Adatok forrása: Magyar Nemzeti Bank közvetlen tőkebefektetések éves statisztikai adatai (www.mnb.hu).

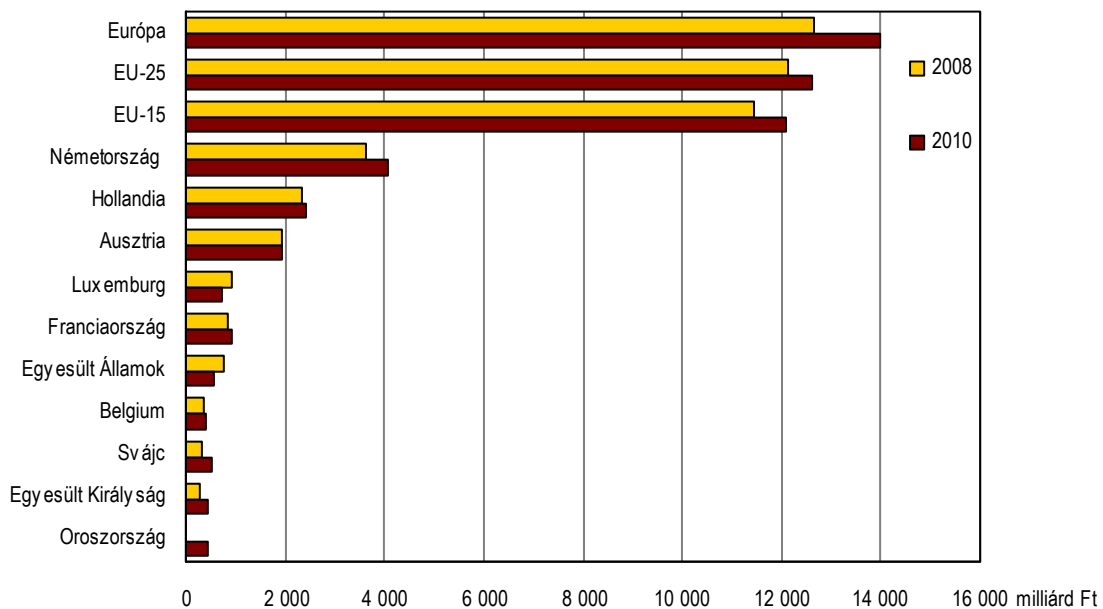
Az újrabefektetett jövedelmek aránya a részesedéshez kapcsolódó befektetéseken képződött jövedelmeken belül hosszú ideig viszonylag stabilnak számított a külföldiek magyarországi tőkeberuházásainál. Értéke 1998-tól 2008-ig 243 és 581 milliárd forint között mozgott, hányada ugyanakkor 20–59% közötti intervallumot ölelt fel.

Magyarország külföldi működő tőke állománya 2010 végén 16 528 milliárd forint volt. Az ezt megelőző két év során 1 520 milliárddal nőtt, a tíz új uniós ország csatlakozásának (2004) évétől számítva pedig közel kétharmadával bővült.

A területileg nem elosztható adatokkal is számolva a közvetlen külföldi tőkeberuházások döntő hányada hagyományosan az EU-15 országaiból származik, az állomány évente történő változásait követve az elmúlt tíz évben 74–78% között alakult. Az EU-25-öket figyelembe véve az évek során ehhez képest csupán 0,7–4,6 százalékpontos többlet mutatkozott. Európában, a nem európai uniós tagállamok részesedése 2010-ben alig haladta meg a 8%-ot, ami önmagában véve nem tűnik jelentősnek, súlyát mégis az adja, hogy a több mint 1 330 milliárd forint döntő hányadát csupán három ország, Oroszország, Svájc és Norvégia beruházói adták. Európa után az amerikai földrészről származó tőke a második legnagyobb, mely a közvetlen befektetések 5,8%-át, az elmúlt tíz év folyamán 4,4–9,8%-át tette ki. Az Ázsiából érkező tőkeimport állománya 2010-ben forintra átszámítva mindössze 440 milliárdot ért el, nagyobb részben japán és dél-koreai üzleti vállalkozásokhoz kapcsolódott.

2. ábra

A külfölditőke-befektetések befektető országok és országcsoportok szerint

A Németországgal való hagyományosan erős gazdasági kapcsolat eredményeképp a német cégek tőkeberuházásai a gazdaság legtöbb ágazatában megtalálhatók. A német befektetések nagysága 2001 óta kilencszerezéssel nőtt és 2010-re 14,6 milliárd euró, magyar pénzre átszámítva 4 077 milliárd forintot tett ki, amely a teljes állomány egynegyedét jelentette. A német szereplők hagyományos jellemzője az is, hogy

vállalkozásaik a részesedések jövedelméből rendre jelentős összeget fordítanak újrabefektetésekre. A franciák mellett egyedül a német befektetők azok, akik – a részvényeket, egyéb részesedéseket és az újrabefektetett jövedelmeket figyelembe véve – az említett időszak egyik évében sem hajtottak végre tőke kivonást, újrabefektetéseik értéke pedig 2001–2010 között éves átlagban meghaladta a 300 milliárd forintot. A Hollandiából érkező közvetlen tőke import a sorban a második. Az elmúlt tíz év során a holland tőkeállomány összértéke mintegy 8,7 milliárd euróra (2 421 milliárd forintra) nőtt, a növekmények 2002-ben és 2004-ben, valamint 2008-ban kiemelkedők, de részvény és egyéb részesedés vásárlásával a legnagyobb tőkebefektetés 2010-ben is innen származott. Az osztrák vállalatok a történelmi hagyományoknak köszönhetően szintén tradicionálisan fontos gazdasági partnereknek számítanak. 2010-ben az Ausztriából érkező tőke nagysága elérte a 7 milliárd eurót, átszámítva az 1 954 milliárd forintot. Az osztrák gazdasági szereplők az utóbbi évtized folyamán 2003-ban és 2005–2008 között hajtottak végre jelentős tőkeberuházásokat. Emellett az utóbbi néhány évet leszámítva újrabefektetéseik is jelentős összeget tettek ki. Orosz részről 2009-ben nagy értékű olajipari részvény felvásárláshoz kapcsolódó tőkeimport történt, mellyel az ország 2010-ben a luxemburgi, francia, svájci beruházók mögé zárkózott fel, közvetlenül olyanok mellé, mint Ciprus, az Egyesült Királyság vagy Belgium. 2010-re – a két ével korábbihoz viszonyítva – az uniós csatlakozásunk óta az élvonalba tartozó négy ország (Németország, Hollandia, Ausztria, Franciaország) közül egyedül a német cégek befektetéseinek részesedése növekedett, mellette többek között olyan országok pozíciója erősödött, mint Ciprus, Oroszország, Svájc, Luxemburg vagy Egyesült Királyság.

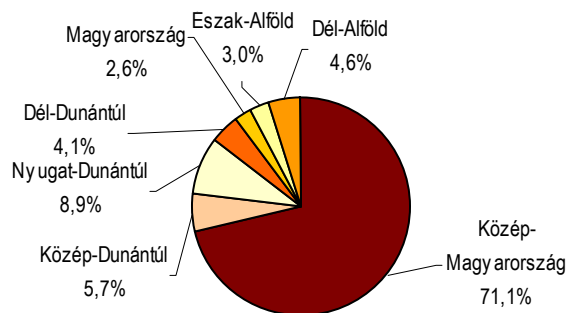
A vállalkozások száma

A vállalkozások számának alakulása

2010 végén 29,5 ezer külföldi érdekltségű vállalkozás működött Magyarországon. Az összes működő vállalkozásokéval szemben állományuk tovább bővült a vizsgált időszakban, 2008-hoz viszonyítva ugyanis 553-mal, 1,9%-kal többet tartottak nyilván. A szervezetek erőteljes területi koncentrációjára utal, hogy 2010-ben Közép-Magyarországon 21 013 külföldi érdekltségű céget tartottak számon, ehhez képest Nyugat-Dunántúlon már csak 2 628-at, Közép-Dunántúlon pedig 1 677-et. A többi régióban még utóbbiaknál is lényegesen kevesebb vállalkozás működött külföldi befektetéssel, a legkevesebbet továbbra is Észak-Magyarországon regisztrálták, 764-et.

3. ábra

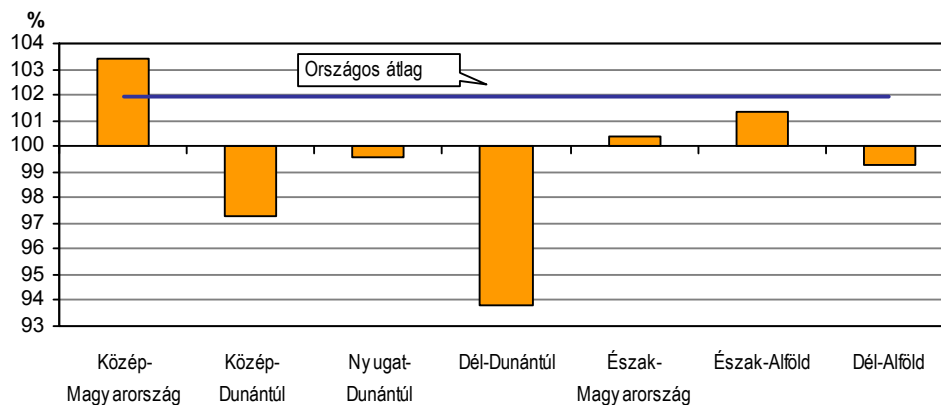
A külföldi érdekltségű vállalkozások számának megoszlása, 2010

A gazdasági válság következtében kedvezőtlenebbé váló piaci környezet a külföldi érdekltségű vállalkozások működését is befolyásolta. Számuk gyarapodása a vizsgált időszakban egyedül Közép-Magyarországon haladta meg az országos átlagot. A bővülés mértéke itt 3,4%-ot tett ki, azaz a korábban is meglévő dominancia tovább erősödött. Növekedés ezen kívül, elsősorban a járműipar helyzetének köszönhetően, csak Észak-Alföldön (1,4%) és Észak-Magyarországon (0,4%) következett be, a többi régióban pedig csökkenés ment végbe, közülük legnagyobb mértékű a Dél-Dunántúlon, ahol két év alatt 80-nal fogyott számuk.

4. ábra

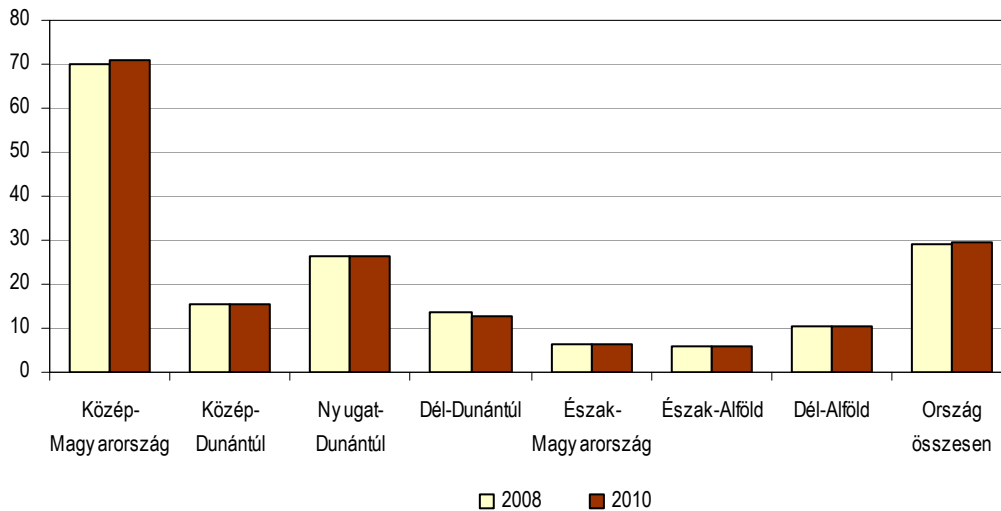
A külföldi érdekltségű vállalkozások számának alakulása, 2010 (2008 = 100,0%)

2008-hoz képest tovább emelkedett a tízezer lakosra jutó külföldi érdekeltségű szervezetek száma, 2010-ben már 29,5 volt a mutató országos értéke. Ezt főként a közép-magyarországi növekedés befolyásolta, de kismértékben szintén bővült a vállalkozássűrűség Észak-Magyarországon valamint Észak- és Dél-Alföldön. A többi térségben a tízezer lakosra vetített szervezetszám csökkenést mutatott, melynek mértéke a dél-dunántúli régióban volt a legnagyobb.

5. ábra

A tízezer lakosra jutó külföldi érdekeltségű vállalkozások számának alakulása

2010-ben Magyarországon közel 697 ezer működő vállalkozást tartottak számon, melynek 4,2%-a a külföldi érdekeltségűek közé tartozott. Míg a működő vállalkozások száma – Közép-Magyarország kivételével – minden régióban, illetve országosan is csökkent, eközben a külföldi érdekeltségűek aránya kismértékben nőtt 2008-hoz viszonyítva. Továbbra is a központi régióban volt legnagyobb arányuk a működőkhöz képest, 7,5%. A többi térségben 3,8% és 1,1% között szóródott hányaduk, melyek közül a legalacsonyabb Észak-Alföldön volt.

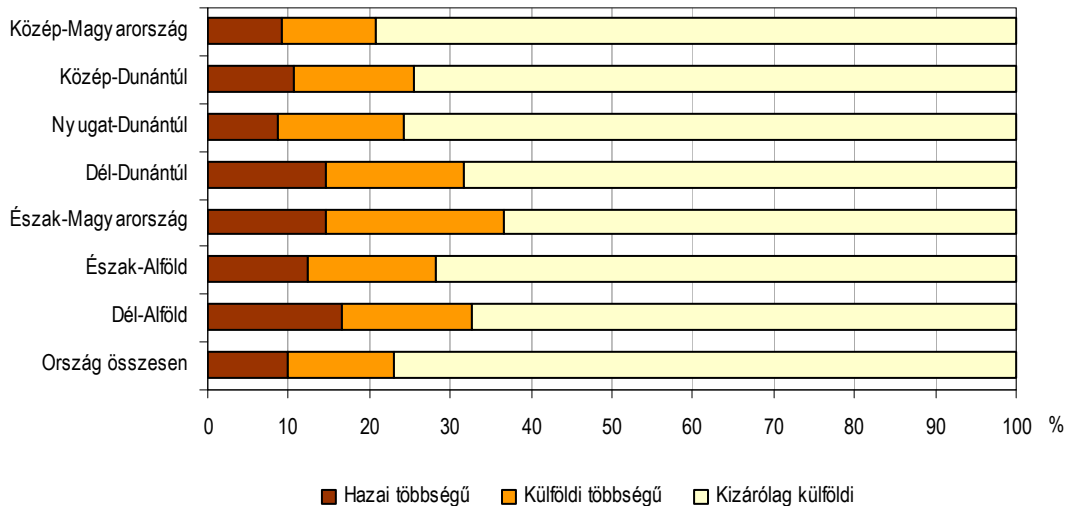
Tulajdonosi szerkezet

2010-ben országosan a külföldi érdekeltségű vállalkozások 77%-a kizárólag külföldi tőkével működött, ami 3,8 százalékponttal magasabb a 2008 évinél, a hányaduk minden térségben emelkedett. Az arány a régiókban 63 és 79% között szóródott, közülük Közép-Magyarországon volt a legmagasabb, Észak-Magyarországon pedig a legalacsonyabb csakúgy, mint 2008-ban. Dél-Alföld kivételével a legkisebb arányt mindenütt a többségében hazai tulajdonú vállalkozások képviselték. Ez a mutató továbbra is a fejlettebb, a külföldi tőkére nagyobb vonzóhatást gyakorló közép-magyarországi valamint nyugat-dunántúli térségben volt a legkisebb, Dél-Alföldön (16%) pedig a legmagasabb. A többségében külföldi tőkével működő szervezetek hányada országosan 13%-ot tett ki, ennél csak egy térségben, Közép-Magyarországon volt alacsonyabb a részarányuk. A mutató Észak-Magyarországon a legnagyobb, ahol a vállalkozások több mint ötöde tartozott

e kategóriába. 2008 és 2010 között a többségében belföldi, illetve nagyjából külföldi tulajdonú cégek súlya egyaránt csökkent, kivéve Dél-Dunántúlt, ahol a többségében hazai tőkével működő cégek száma ugyan tízzel fogyott, arányuk azonban egy százalékponttal növekedett.

6. ábra

A külföldi érdekeltségű vállalkozások számának megoszlása tulajdonosi összetétel szerint, 2010

A vállalkozások számának területi megoszlását tekintve Közép-Magyarország súlya mindhárom tulajdonosi összetételű csoportot illetően kiemelkedő, azonban legmeghatározóbb szerepe a kizárólag külföldi tulajdonban lévőkénél figyelhető meg. E körben a szervezetek 73%-ának székhelye e régióban volt, de a többségében hazai illetve a külföldi kézben lévő vállalkozásoknál is 65 és 64%-os a régió súlya. A rangsorban ezt követi valamennyi kategóriában a Nyugat-Dunántúl. A legkisebb a részesedés a hazai és külföldi tőketöbbségűek számában az Észak-Alföldön, a kizárólag külföldi tőkével rendelkezők körében pedig Észak-Magyarországon.

2008–2010 között valamennyi régióban mérséklődött a hazai valamint a külföldi tőketöbbséggel rendelkező cégek jelenléte, előbbieké legnagyobb mértékben Közép-Dunántúlon (18%) valamint a Nyugat-Dunántúlon (14%), utóbbiaké Dél- (19%), illetve Észak-Alföldön (16%). A kizárólag külföldi tulajdonban lévő szervezetek száma Dél-Dunántúl kivételével az ország összes térségében növekedett, számukat tekintve leginkább Közép-Magyarországon, arányait véve főként Észak-Magyarországon (9,0%) és Észak-Alföldön (8,9%).

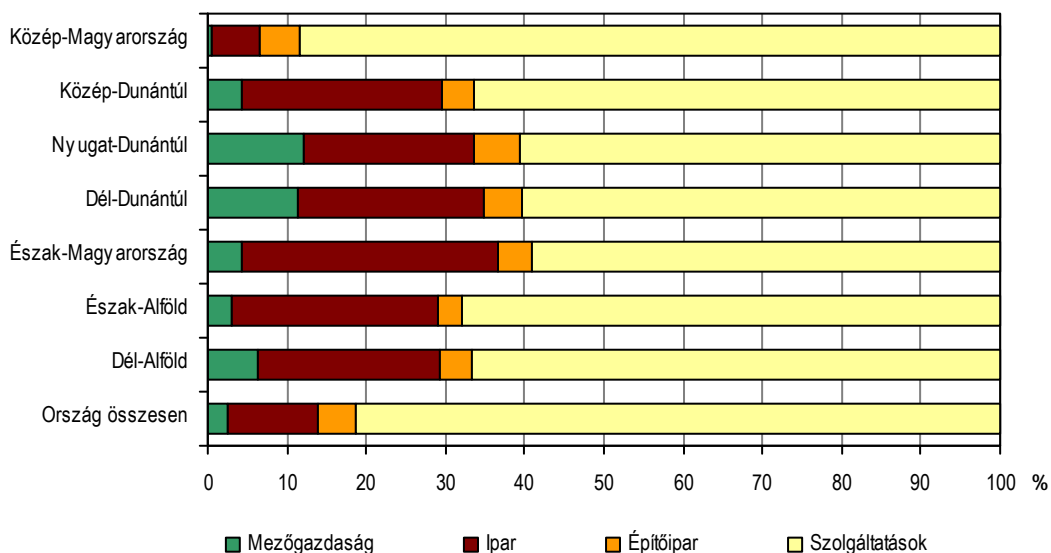
Gazdasági ág szerinti összetétel

A külföldi érdekeltségű vállalkozások gazdasági ág szerinti összetétele a szolgáltatási szektor dominanciáját mutatja. Míg 2010-ben országosan a külföldi működő tőke csupán 55%-a található a szolgáltatói szektorban, addig a vállalkozások 81%-a tartozott az ágazatcsoportba. Mindez elsősorban Közép-Magyarország kitüntetett gazdasági szerepéből, termelési szerkezetéből adódik, ami többek között a külföldi érdekeltségű vállalkozások számának régiók szerinti és

gazdasági ágankénti megoszlásában is tükröződik. Az ország ezen részében ugyanis – amellet, hogy a külföldi tőkével működő szervezetek több mint héttizede itt található – befektetésekhez a tulajdonosok 88%-a választotta a szolgáltatások, és mindössze 6,2%-a az ipar valamelyik területét. A többi térségben ezzel szemben a külföldi tőkét működtető ipari vállalkozások aránya kétszeresen vagy akár közel háromszorosan is meghaladta az országos (11%) mértéket. Észak-Magyarországon minden harmadik, Észak-Alföldön, Közép-Dunántúlon és Dél-Dunántúlon pedig minden negyedik szervezet az iparban tevékenykedett, de még a legkisebb arányt mutató nyugat-dunántúli régióban is ötből legalább egy. A külföldi érdekeltségű vállalkozások között azonban még ezekben a régiókban is jóval több a szolgáltatást végző, mint ipari szervezet. A szolgáltató szervezetek aránya az alföldi régiókban és Közép-Dunántúlon is viszonylag magas, meghaladta, illetve megközelítette a kétharmadot, a többi térségben pedig tízből hat működött ezen a gazdasági területen.

7. ábra

**A külföldi érdekeltségű vállalkozások számának megoszlása
összevont gazdasági ágak szerint, 2010**

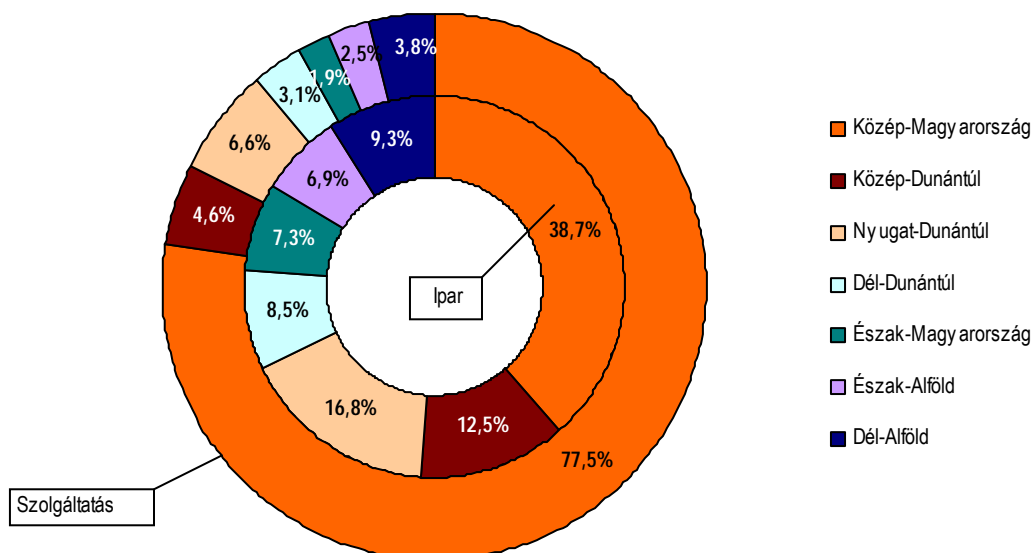
A két meghatározó gazdasági szektoron kívül összesen 772 mezőgazdasági és közel kétszer ennyi építőipari szervezet működött. A bruttó hozzáadott értéket tekintve jelentős mezőgazdasági háttérrel rendelkező Észak-Alföldön, Észak-Magyarországon, valamint a Közép-Dunántúlon a külföldi érdekeltségű agrár-vállalkozások országos százalékában vett aránya a három legalacsonyabb értéket képviselte, miközben négytizedük nyugat-dunántúli, 17%-uk dél-dunántúli székhellyel rendelkezett, 13%-ukat Közép-Magyarországon, 11%-ukat pedig a Dél-Alföldön jegyezték be. Az egyes régiók ágazati szerkezetében képviselt súlyuk alapján azonban az említett két dunántúli térség mellett Dél-Alföld az előkelő, harmadik helyet foglalta el, ezzel szemben a Közép-Magyarországon bejegyzett mezőgazdasági profilú cégek a térség külföldi tőkével működő szervezeteinek mindössze 0,6%-át tették ki.

Az építőipari tevékenységet folytatók részaránya jóval kisebb eltéréseket mutat az egyes régiók ágazati szerkezetét összehasonlítva, mint az agrár-vállalkozásoké. Országosan a szervezetek 4,8%-át adták, míg hányaduk térségi szinten 3,0% (Észak-Alföld) és 5,8% (Nyugat-Dunántúl) között alakult. Az építőipari leányvállalatok több mint héttizede Közép-Magyarországra koncentrált. Emellett csak Nyugat-Dunántúl súlya (11%) jelentős, a gazdasági ág kevés külföldi befektetőt vonzott a Dunától keletre eső régiókban.

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma 2008 és 2010 között 1,9%-kal növekedett. Ezen belül az ipari tevékenységet folytatók száma fogyott, miközben a szolgáltatások területén 3,0%-os bővülést regisztráltak. A növekedés a mezőgazdaságban megközelítette az egytizedet, az építőiparban viszont 7,2%-os csökkenés mutatkozott, ami számát tekintve is jelentősnek mondható. A külföldi tőkével működő vállalkozások száma az országos tendenciához hasonlóan Közép- és Észak-Magyarországon a szolgáltatásokban nőtt, az iparban csökkent. Ezzel ellentétes a folyamat a Nyugat-Dunántúlon, miközben Közép- és Dél-Dunántúlon erőteljesebb, Dél-Alföldön kevésbé észrevehető a csökkenés mindkét ágazatcsoportban. Az észak-alföldi régió az egyetlen, ahol az ipari és a szolgáltató szervezetek száma a két év során egyaránt gyarapodott. A külföldi tőkével rendelkező ipari vállalkozások országos százalékában kifejezett aránya ugyanakkor Nyugat-Dunántúl mellett mindkét alföldi térségben nőtt, míg a szolgáltató szervezeteké egyedül Közép-Magyarországon emelkedett. Utóbbi régióban az ipari vállalkozások részesedése számuk fogyatkozása mellett is növekedést mutatott.

8. ábra

Az iparban és a szolgáltatási szektorban működő külföldi érdekeltségű vállalkozások számának megoszlása régiók szerint, 2010

A külföldi befektetők háromtizede a kereskedelemben találta meg a számítását, mintegy negyedük ingatlanügyletekkel foglalkozó cégekbe investált, míg – a szolgáltatási szektoron belül maradván a sorban harmadikként – tudományos és műszaki tevékenységet közel egytizedük folytató. A külföldi érdekeltségű

vállalkozások számát tekintve, a szolgáltatások közül minden régióban a kereskedelem részesedése a legnagyobb, és ezt ugyancsak valamennyi térségben az ingatlanügyletek gazdasági ág követi. A tudományos és műszaki tevékenység azonban az országotól eltérően valamennyi dunántúli régióban szerepet cserélt a vendéglátással, a többi térségben viszont maradt az eredeti sorrend.

A szolgáltatások közé tartozó gazdasági ágakat összehasonlítva a régiókban jelentős szóródás figyelhető meg a szervezetszámokat illetően. A vállalkozások több mint fele az említett négy területen működik (Nyugat-Dunántúl kivételével), ezen belül Közép-Magyarországon majd háromnegyede. Közép- és Nyugat-Dunántúlon az ingatlanügyletekkel, illetve a kereskedelemmel foglalkozó szervezetek számaránya nem sokkal tér el egymástól, Közép-Magyarországon már érezhető a különbség az utóbbiak javára. A kereskedelmi vállalkozások egyértelműen túlsúlyban vannak Dél-Dunántúlon és a Dunától keletre eső térségekben. A többségében harmadik helyet elfoglaló tudományos és műszaki tevékenységet folytatók aránya 5,0% (Dél-Alföld) és 11,3% (Közép-Magyarország) között alakult.

Külföldi tulajdonrészrel nagyobb számban még – a négy említett tevékenység mellett – főleg adminisztratív szolgáltatással, információ, kommunikációval, valamint szállítás, raktározással foglalkozó szervezetek működtek.

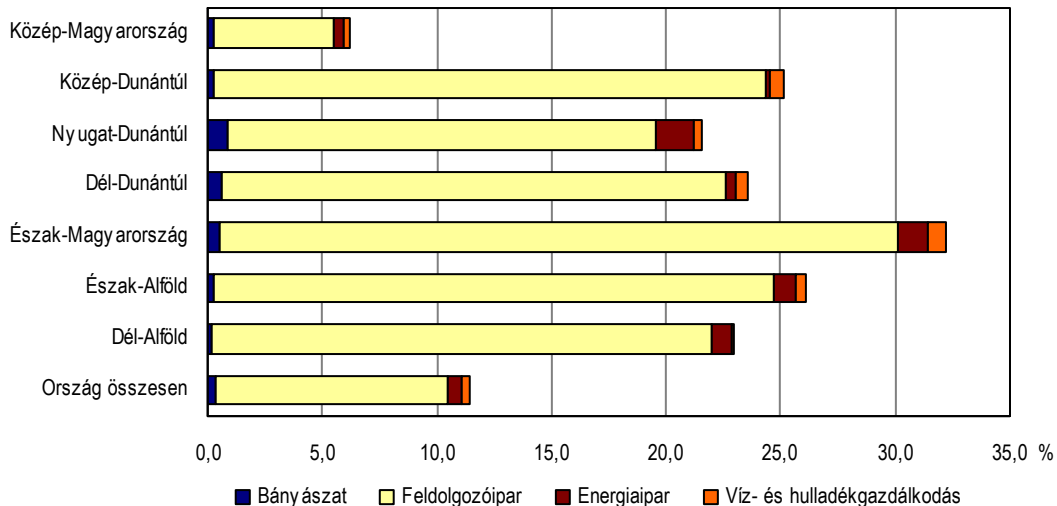
A vállalkozások számának ágazatok szerinti szerkezete másként alakul, mint az ugyanott megvalósuló külföldi tőkebefektetéseké. Ezért az egy szervezetre jutó külföldi tulajdonrészek is különböznek egymástól. Viszonylag kevés a külföldi érdekeltségű vállalkozás országosan a pénzügyi szolgáltatásban, az információ, kommunikációban vagy akár az adminisztratív szolgáltatásban, de azok átlagban jóval tőkeerősebbek. A másik véget a legtöbb szervezetet felmutató kereskedelem és az ingatlanügyletek, lényegesen kisebb tőkeerejű leányvállalatokkal. Ilyen tendencia van a régiókban is, az utóbbi két gazdasági ág az egy vállalkozásra jutó külföldi tőkéjük alapján minden esetben hátrább sorolt, mint a szervezetszámuk szerinti sorrendben.

Országosan a vizsgált vállalkozások 77%-a kizárólag külföldi tőkével működött. Ezen belül a szolgáltatások esetében ennél is magasabb ez a részesedés, ellentétben az iparral, ahol e tulajdoni forma aránya alig haladta meg a kétharmadot. Ez a hányad a szolgáltató ágazatokat tekintve csupán Közép-Magyarországon (80%) képviselt az országosnál nagyobb értéket. A legalacsonyabb az észak-magyarországi régióban volt, de a dél-alföldi, valamint a dél-dunántúli térségben is 70% alatt maradt, Észak-Alföldön és a Dunántúl másik két régiójában ezzel szemben 75 illetve 76% körül alakult. Az iparban külföldi érdekeltségű vállalkozások csupán a Dunántúl középső és nyugati térségében működtek az átlagosnál magasabb arányban. Az ország többi régiójában relatíve alacsonyabb a kategória aránya, elsősorban Észak-Magyarország (62%), Dél-Alföld (63%) és Dél-Dunántúl (64%) esetében. Ágazatok szerint a külföldi tőke kizárólagos jelenléte a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában Közép-Dunántúlon és Észak-Alföldön, a villamos berendezés gyártásában Nyugat-Dunántúlon és Észak-Alföldön, a vegyiparban Dél-Alföldön, Észak-Magyarországon, a gép, gépi berendezés

gyártásban Dél-Dunántúlon, míg a járműgyártásban Észak-Alföldön, valamint Észak-Magyarországon kiugró arányú a vizsgált vállalkozások körében. A szolgáltató ágak közül elsősorban a vendéglátást, az oktatást, a pénzügyi területet jellemezték hasonlóan magas arányok több régióban is.

9. ábra

A külföldi érdekeltségű ipari vállalkozások aránya, 2010

A 2010-ben külföldi tőkebevonással ipari termelést folytató 3 366 vállalkozás a külföldi érdekeltségű szervezetek 11%-át képviselte és döntő hányada a különböző feldolgozóipari ágazatokba sorolódott, energiaipari, illetve víz- és hulladékgazdálkodási profillal mindössze 8,0%-uk rendelkezett. A külföldi befektetők számára a szolgáltatásban és az iparban is található kitüntetett és kevésbé vonzó területek. Ez megmutatkozhat a Magyarországon befektetett tőke nagyságában, a választott tevékenységekben. Az iparban a kohászat, fémfeldolgozás (473), valamint élelmiszeripar (464) tevékenység leányvállalatai vezetnek a rangsort. Jelentős számú, összesen 1 471 szervezet tartozott – súlyuk szerinti sorrendben – a gumi-, műanyag- és építőanyag iparba, a textil- és bőriparba, a fa-, papír- és nyomdaiparba, a gép, gépi berendezés gyártásába, valamint az egyéb feldolgozóipar és javítás ágazatba. Az ipari leányvállalatok koncentrációja Közép-Magyarországon kisebb, mint a szolgáltató ágakban. 2010-ben a működő külföldi érdekeltségű ipari vállalkozások kevesebb mint negytedede működött budapesti vagy Pest megyei székhellyel. Ezen túl a nyugat-dunántúli régió is kedvező feltételeket nyújtott számukra, az itt bejegyzett 566 ipari cég ezt igazolja.

A Dunától keletre jóval kevesebb, összesen 789, más ágazati szerkezetet mutató ipari vállalkozás működött külföldi tőke bevonással, mint a Dunántúlon (1 275). Utóbbi országrészben a legtöbb külföldi érdekeltségű ipari vállalkozás kohászat, fémfeldolgozási háttérrel rendelkezett, de a középső és nyugati térségben ehhez hasonló súlyt képviseltek a gumi-, műanyag- és építőanyag iparban tevékenykedők. A külföldi befektetők számára ezen kívül vonzó területnek számított még az élelmiszeripar is. Közép-Dunántúlon mellette a járműgyártást, Nyugat-Dunántúlon a

fa-, papír- és nyomdaiparral együtt a textilipart, míg Dél-Dunántúlon ugyancsak ez utóbbi ágazat vállalkozásait érdemes említeni.

A Dunától keletre eső országrészben is a kohászat, fémfeldolgozás állt az élen, megelőzve az élelmiszeripart és a gép, gépi berendezés gyártását. Számottevő a gumi-, műanyag- és építőanyag ipar és a textilipar részesedése is. Az első három említett tevékenység vezeti Észak-Magyarországon az ipari szervezetek számának rangsorát. Észak-Alföldön ezek mellett a textilipar emelhető ki, Dél-Alföldön pedig a gépipart megelőzve a gumi-, műanyag- és építőanyag ipar, a textilipar és a fa-, papír- és nyomdaipar zárkózott fel közvetlenül az élelmiszeripar és a kohászat, fémfeldolgozás mögé. Közép-Magyarországon az ipar legtöbb külföldi érdekeltségű vállalkozása ugyancsak élelmiszeripari és kohászat, fémfeldolgozási tevékenységű, de számuk külön-külön meghaladta a százat az egyéb feldolgozóipar, javításban, a gumi-, műanyag- és építőanyag iparban, a fa-, papír- és nyomdaiparban, valamint a textiliparban is. Itt egyik feldolgozóipari ágazat sem ért el domináns részesedést.

A vállalkozások tőkéje³

A külföldi tőke alakulása

A külföldi működő tőke bevonása elősegíti a hátrányos helyzetű térségek felzárkózását, a további fejlődést, javítja a versenyképességet. A befektetők a gazdasági és társadalmi fordulatot követően elsősorban a fejlett infrastruktúrával, a könnyen mobilizálható szakképzett munkaerővel rendelkező, a felvevőpiacokhoz általában közelebb elhelyezkedő térségekben, így a fővárosban és vonzáskörzetében, a Dunántúl középső és nyugati részén hozták létre zöldmezős termelő-beruházásaikat vagy szereztek tulajdont hazai vállalkozásokban. A külföldi működő tőke korábbi megtelepedését jellemző területi egyenlőtlenség az elmúlt időszakban sem tompult érdemlegesen, holott az ország északi részén és az Alföldön számos központi és helyi intézkedés történt a befektetési környezet vonzóvá tétele érdekében.

A gazdasági recesszió ellenére 2008 és 2010 között nőtt az importtőke-állomány, és emelkedett aránya a vállalkozások saját tőkéjében. Magyarországon 2010 végén a szervezetekben lévő közvetlen külföldi tőkebefektetés nagysága elérte a 16 105 milliárd forintot, folyó áron egytizedével volt több, mint 2008-ban. Ezáltal a külföldi tőke részesedése a vállalkozások saját tőkéjében két év alatt 0,6 százalékponttal 82,1%-ra növekedett.

1. tábla

A külföldi érdekeltségű vállalkozások külföldi tőkebefektetésének nagysága, 2010

Terület	millió Ft	2008 = 100,0	Megoszlás, %	
			2008	2010
Közép-Magyarország	10 754 290	111,9	65,8	66,8
Közép-Dunántúl	1 432 491	104,9	9,3	8,9
Nyugat-Dunántúl	2 140 720	109,1	13,4	13,3
Dél-Dunántúl	175 464	100,2	1,2	1,1
Észak-Magyarország	490 159	102,9	3,3	3,0
Észak-Alföld	587 009	104,4	3,8	3,6
Dél-Alföld	524 736	113,9	3,2	3,3
Ország összesen	16 104 870	110,2	100,0	100,0

2008 és 2010 között az összes régióban nőtt a külföldi tőke nagysága, a bővülés mértéke azonban különbözött. A legdinamikusabban a Dél-Alföldön emelkedett, elsősorban a közúti járműgyártásba történt beruházásoknak köszönhetően, de még így is az új tőke mindössze 4,3%-a áramlott ide. Átlag feletti mértékben növekedett továbbá Közép-Magyarországon, amely a befektetők számára a legvonzóbb térség maradt. A 2008 és 2010 közötti tőkeallokáció háromnegyede ugyanis a fővárosban vagy a Pest megyében bejegyzett cégek vagyonát gyarapította. E két esztendőben a külföldi tőke növekményének második legnagyobb szelete (12%-a) a nyugat-

³ Az ország összesen adatok nem tartalmazzák a területre el nem osztható tőke nagyságát.

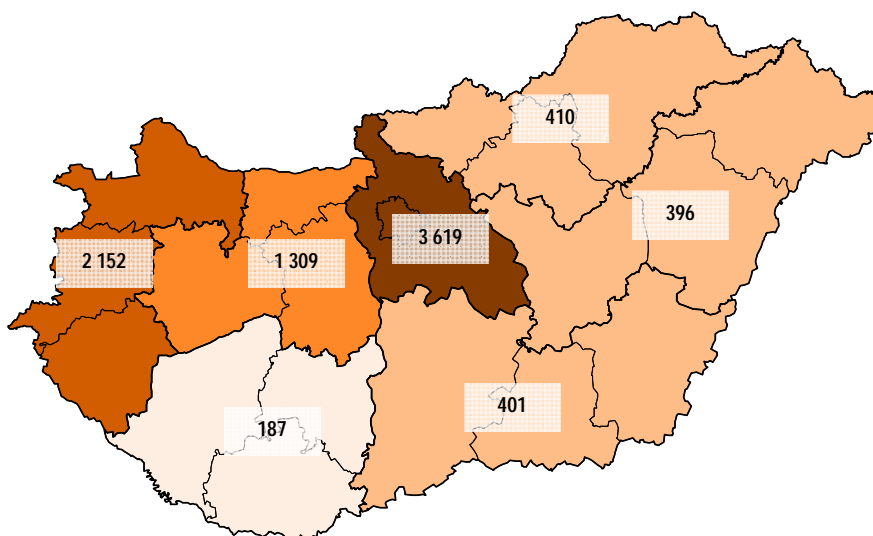
dunántúli székhelyű cégek forrásállományában jelentkezett, bár a bővülés üteme elmaradt az országostól. Az időszak vesztese Dél-Dunántúl és Észak-Magyarország lett, ahová a külföldi befektetések kevesebb, mint egy százaléka irányult.

Magyarországon az elmúlt időszakban a külföldi működő tőke állomány területileg tovább koncentráldott. 2010-ben a befektetések kétharmada a Közép-Magyarországon regisztrált vállalkozásokba összpontosult, egy százalékponttal nagyobb hányada, mint két esztendővel korábban. A vizsgált időszakban ezen kívül a Dél-Alföldön bejegyzett cégek tudták növelni valamelyest részesedésüket, ennek ellenére a tőke összegében nem jelentős az arányuk. A külföldi tőke 13%-ával rendelkező nyugat-dunántúli vállalkozások súlya kismértékben csökkent. Közép-Dunántúl részesedése csökkent, itt működik a harmadik legtöbb forrás, a változás összefüggött a térség tőkevonzó képességének mérséklődésével. Ebben az időszakban Észak-Magyarország és Dél-Dunántúl lemaradt a külföldi befektetésekért folytatott versenyben.

Országosan 2008 és 2010 között a külföldi tőkeállomány növekedése és a lélekszám fogyása következtében az egy lakosra jutó befektetések értékösszege 11%-kal (1 613 ezer forint/fő szintre) emelkedett. A mutató nagysága és annak változása egyrészt jelzi a régiók között kialakult fejlettségbeli különbséget, másrészt érzékelteti a tőkeáramlás területi irányait. A legmagasabb közép-magyarországi és a legalacsonyabb dél-dunántúli érték között 2008-ban 18-szoros, 2010-ben viszont már 19-szeres az eltérés. A mutató Közép-Magyarország mellett egyedül a Nyugat-Dunántúlon haladta meg az országos szintet, a rangsorban harmadik legfejlettebb Közép-Dunántúlon pedig már csak 81%-át érte el. Az észak-magyarországi és az alföldi régiók felzárkózása továbbra is várat magára, a külföldi tőkebefektetések intenzitása az évtized utolsó esztendejében mindhárom térségben az országos egynegyedét tette ki, akárcsak két évvel korábban. Így e tekintetben összességében nem változott a régiók fejlettségi sorrendje 2008 és 2010 között.

10. ábra

Egy lakosra jutó külföldi tőke, 2010 (ezer Ft)

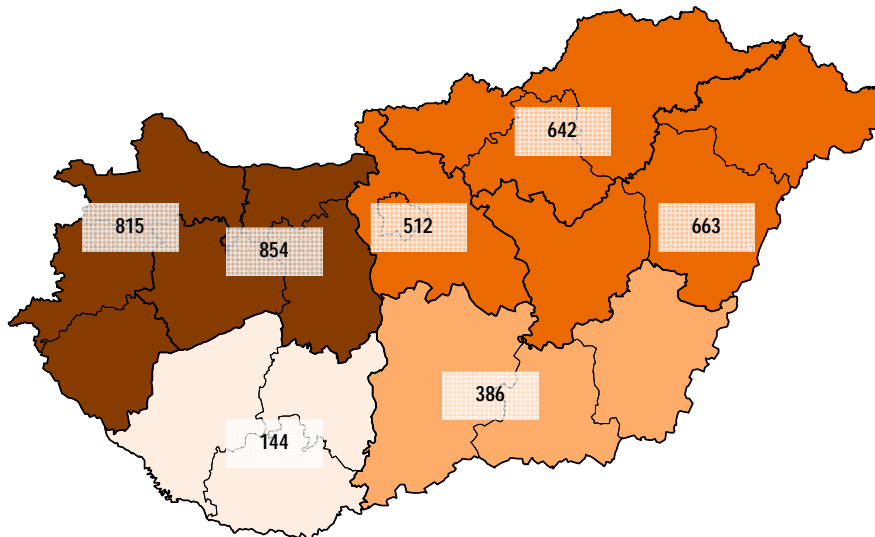
Országosan 2010-ben egy vállalkozásra 545 millió forint külföldi tőke jutott, 41 millió forinttal (8,2%-kal) több, mint 2008-ban. A külföldi tőke fajlagos mutatója az

évtized utolsó két esztendejében mindegyik régióban nőtt, de eltérnek a növekmények, ez a Nyugat-Dunántúlon volt a legmagasabb (71 millió forint), a Dél-Dunántúlon (9,1 millió forint) pedig a legalacsonyabb. A bővülés az előbbi régióban korábban megtelepedett, közúti járműgyártással foglalkozó multinacionális vállalkozások hatására történt elsősorban, új termelési célú befektetésekkel.

Közép-Dunántúlon az egy vállalkozásra számított külföldi tőkebefektetés növekedése a nyugat-dunántúlihoz közeli. A fémalapanyag gyártásban és a közúti járműgyártásban az importtőke állományának csökkenését ebben az időszakban ugyanis ellensúlyozta a feldolgozóipar más területein, elsősorban a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásban, a gépgyártásban, az élelmiszeriparban és az egyéb feldolgozóiparban történt tőkebevonás. A mutató a Dél-Dunántúlon jóval szerényebb mértékben nőtt, mivel az új befektetések többségét a kisebb erőforrással rendelkező, ugyanakkor nagy számban jelen lévő mezőgazdasággal, nagykereskedelemmel, ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalkozások hajtották végre.

11. ábra

Egy vállalkozásra jutó külföldi tőke, 2010 (millió Ft)

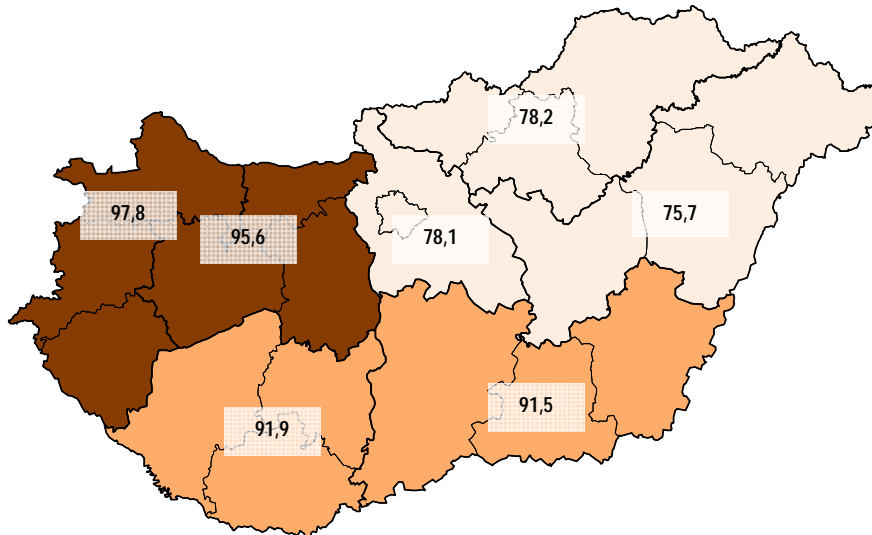
Két év alatt a régiók sorrendje nem módosult, bár az egy vállalkozásra jutó külföldi tőke nagysága térségenként különbözőképpen változott. A tőkeintenzitás ilyen rangsora másképpen alakult, mint az egy lakosra számított tőkebefektetés esetében, ami a tevékenységek eltérő forrásszükségletével magyarázható. Az előbbi mutató a Közép-Dunántúlon volt a legmagasabb, mivel a fémalapanyag előállítás, a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártás és a közúti jármű összeszerelés ágazatokban kevés külföldi érdekltség nagy összegű termelési célú tőkével működik. Nem sokkal maradt el ettől a nyugat-dunántúli mutató értéke, az országos átlag másfélszeresével. E mögött az autó-összeszereléssel és a járműalkatrészek gyártásával foglalkozó multinacionális cégek (Audi, Opel, BPW, LuK) kapacitásbővítését megalapozó tőkeemelés húzóerője.

Ez a mutató Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon is az átlagon felüli, a régiók külföldi befektetései az energiaiparba és a számítógép, elektronikai és optikai termék gyártásba összpontosulnak. Bár az egy vállalkozásra számított külföldi tőke

növekedési üteme Dél-Alföldön a legnagyobb a régiók közül, így is csak az országos héttizede e mutató nagysága az időszak végén. A dél-dunántúli vállalkozásokban a külföldi tőke fajlagos értéke a hazainak mindössze egynegyedét tette ki.

12. ábra

A külföldi tőke saját tőkén belüli aránya, 2010 (százalék)

A külföldi tulajdonosok döntéshozó szerepe nőtt évtized végére, a legnagyobb mértékben a Nyugat-Dunántúl vállalkozásaiban, ahol csaknem kizárólagos a külföldi befektetők irányítása. A régiók többségében szintén emelkedett a külföldi tőkehányad. Ez alól Észak-Magyarország és Észak-Alföld jelentett kivételt, ahol a külföldi tőke növekedési üteme kisebb 5 százaléknál a vizsgált 2 évben, amikor a hazai tőkeállomány 3,3-szeresére, illetve 4,1-szeresére bővült. Ezekben a térségben és Közép-Magyarországon a legalacsonyabb a külföldi érdekeltség súlya a vizsgált vállalkozásokban. A külföldi tőke aránya Nyugat-Dunántúl mellett a Közép-Dunántúlon, a Dél-Dunántúlon és a Dél-Alföldön volt a legmagasabb, 90% feletti.

A külföldi tőke tulajdonosi szerkezete

A külföldi tulajdonosok forrásbevonása határozta meg túlnyomó részben a külföldi érdekeltségű vállalkozások vagyonának gyarapodását 2008 és 2010 között. A különböző tulajdonosi összetételű vállalkozások eltérően részesedtek az ebben az időszakban befektetett importtőkéből.

A szereplők az új források nyolctizedét a kizárólag külföldi kézben lévő vállalkozások vagyoni helyzetének megerősítésére fordították, 13%-át a külföldi többségűek, 6,8%-át pedig a hazai többségűek forrásállományának bővítésére használták fel. A folyamat eredményeként 2010 végén a külföldi tőke 64%-a – a két évvel korábbinál 1,7 százalékponttal nagyobb hányada – a teljes egészében külföldiek birtokában lévő gazdasági szervezetekben koncentrált. A befektetések további 32%-a jut a többségében külföldi, fennmaradó 4,5%-a pedig az 50%-ot meghaladó mértékben magyar tulajdonú vállalkozásoknak.

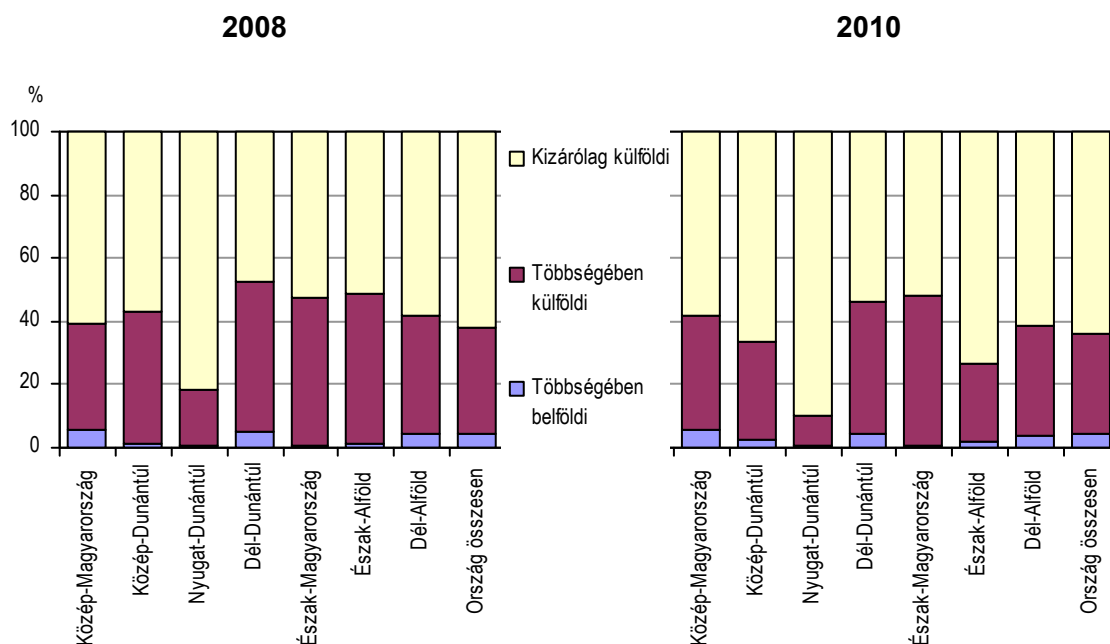
Az importtőke hányada a többségében külföldi kézben lévő vállalkozások körében 1,9 százalékponttal zsugorodott az évtized utolsó két esztendejében, mivel

elsősorban a magyar tulajdonosok hajtották végre a tőkeemelést. A legalább 50%-ban belföldi tulajdonú vállalkozások körében ezzel ellentétes a folyamat, a hazai tőkeállomány csökkenése miatt a külföldiek tovább növelték befolyásukat.

A vállalkozások tulajdonosi szerkezete a régiókban különbözőképpen alakult, de a külföldi tőke legalább fele a teljes egészében külföldi tulajdonban lévő vállalkozásokban található. Nyugat-Dunántúlon a kizárólag külföldi érdekeltségű szervezetekben összpontosult a külföldi befektetések kilenczede, ez majdnem tíz százalékponttal nagyobb hányad, mint két évvel korábban és a külföldi tulajdonosok szinte kizárólagos szerephez jutottak a vállalkozások irányításában. A külföldi tőke ebben a tulajdonosi csoportban az országos átlagot meghaladó mértékben összpontosult az Észak-Alföldön és a Közép-Dunántúlon is, mivel a külföldi szereplők befolyása ezekben a régiókban nőtt a legnagyobb mértékben 2008-hoz viszonyítva. A másik véglet Észak-Magyarország és Dél-Dunántúl, ott az importbefektetések csupán 52%-a, illetőleg 54%-a jelent meg a tisztán külföldi kézben lévő szervezetekben.

13. ábra

A külföldi tőke megoszlása a vállalkozások tulajdonosi összetétele szerint

A többségében nemzetközi tulajdonú vállalkozásokba fektetett külföldi tőke aránya 47% (Észak-Magyarország) és 9,4% (Nyugat-Dunántúl) között alakul. A külföldi befolyás ebben a tulajdonosi körben szerény mértékben emelkedett Közép-Magyarországon és Észak-Magyarországon 2008-hoz viszonyítva, más régiókban a hazai tőkebefektetések dinamikus előretörése következett be. A legalább 50%-ban magyar tulajdonosi irányítás alatt lévő vállalkozások esetében a külföldi tőke aránya régióként szűk sávban mozgott és alacsony az értéke, 5,9% (Közép-Magyarország) illetve 0,5% (Nyugat-Dunántúl) között. A két évvel korábbihoz képest mindenütt legfeljebb egy százalékponttal változott az ez a részesedés.

A külföldi befektetés országosan a többségében hazai tulajdonú vállalkozások saját tőkéjének háromtizedét tette ki 2010-ben. Ebben a csoportban két év alatt összességében tíz százalékponttal nőtt a külföldiek vagyoni hányada. Ennél nagyobb

ütemben nőtt a részesedésük Közép-Magyarországon és Észak-Alföldön, miközben a Nyugat-Dunántúlon, Észak-Magyarországon és a Dél-Alföldön csökkent a befolyásuk. Ebben a tulajdonosi csoportban 2010-ben a külföldi tőke saját tőkén belüli aránya, régióként 52% (Közép-Dunántúl) és 24% (Nyugat-Dunántúl) között szóródott.

A többségében külföldi tulajdonú szervezetek vagyonában az importtőke részesedése 88%-ról 74%-ra mérséklődött 2008 és 2010 között. Ebben a csoportban két év alatt a külföldi befolyás aránya régióként széles tartományban változott: Nyugat-Dunántúlon 9,8 százalékponttal nőtt, Észak-Alföldön viszont 43 százalékponttal zsugorodott. A vizsgált vállalkozásokban lévő külföldi tulajdon aránya ennek következtében jóval nagyobb különbséget mutatott 2010-ben a régiók között, mint két évvel azelőtt. A külföldi tőke saját tőkén belüli részesedése meghaladta a 92%-ot az összes dunántúli régióban, valamint a Dél-Alföldön az évtized végére. Két évvel korábban ilyen magas hányad csak a Dél-Dunántúlon és a Dél-Alföldön volt kimutatható. Az Észak-Alföldön ugyanakkor a külföldi tulajdon a teljes vagyon kevesebb, mint a felét tette ki, itt erőteljesebb volt a hazai tőkebefektetés.

Az egy vállalkozásra vetített külföldi befektetés nagysága 2010-ben mindegyik tulajdonosi csoportban emelkedett 2008-hoz viszonyítva, ezen belül a többségében külföldi kézben lévő vállalkozásokban nőtt a legnagyobb mértékben. Így ebben a csoportban összege elérte az 1,3 milliárd forintot, ez 2,4-szerese az országos szintnek. A külföldi tőke fajlagos nagysága ebben a tulajdonosi kategóriában volt a legmagasabb minden régióban, a Nyugat-Dunántúl kivételével, ahol a tisztán külföldiek kezében lévő vállalkozások esetében érte el a legnagyobb szintet. A mutató 1,8 milliárd forint (Közép-Dunántúl) és 352 millió forint (Dél-Dunántúl) között szóródott, bár az előbbi helyütt 331 millió forinttal csökkent 2008-hoz képest a tőke kivonás miatt.

A kizárólag importtőkével rendelkező szervezetek egy vállalkozásra vetített külföldi tőkéje (451 millió forint) az országos szint 83%-a. A mutató régiók szerinti szóródása itt kisebb, mint az előbbi körben, viszont itt is a Dél-Dunántúlon volt a legalacsonyabb a Nyugat-Dunántúlon pedig a legmagasabb a szint. A legalább fele részben magyar tőkével alapítottak esetében az egy vállalkozásra vetített nemzetközi tőke a hazainak már csak a 45%-a (243 millió forint), és a fajlagos külföldi tőke egyedül a Közép-Magyarországon nagyobb ennél. Észak-Magyarországon volt a legalacsonyabb a mutató nagysága, az országosnak mindössze 14%-a.

A külföldi tőke megoszlása gazdasági ágak szerint

A vállalkozások számának összetétele és a külföldi tőke gazdasági ágazatok szerinti megoszlása számottevően eltér. 2010-ben Magyarországon a külföldi tőke legjelentősebb része, 6 140 milliárd forint a feldolgozóiparban koncentrált (miközben a szervezetek számának tekintetében a szolgáltatások súlya a legnagyobb). A pénzügyi szolgáltatás, a tudományos és műszaki tevékenység, valamint a kereskedelem együttesen 5 579 milliárd forintot kötött le (1 775–1 971 milliárd forint közötti összegekkel). A nagyságrendi sorrendben további

négy ágazat emelhető ki: az információ és kommunikáció, az adminisztratív szolgáltatás, az ingatlanügyletek és az energiaipar, ezekben a tőkeállomány összességében 3 600 milliárd forint. A termelő szektoron belül a feldolgozóiparban és az energiaiparban jelentős külföldi befektetések valósultak meg, a mezőgazdaság és az építőipar tőkeállománya nagyságrendekkel kisebb.

Az említett gazdasági ágak fokozottabb tőkevonzó képessége jól szemlélteti Közép-Magyarország vezető gazdasági szerepkörét. A tercier ágazatok dominálnak a fővárosi központú, országos hálózattal rendelkező vállalkozásoknak köszönhetően, a régió három kiemelt ágazatban (a kereskedelemben, a tudományos és műszaki tevékenységben és a pénzügyi szolgáltatásban) az első, az országos érték 95%-ával. Az ágazatok második köreként négy területen (információ és kommunikáció, adminisztratív szolgáltatás, ingatlanügyletek, energiaipar) Közép-Magyarország részesedése 83%. Mindemellett az ipar, mint befektetési terület (2 217 milliárd forint összegű tőkével) a központi térségben is első helyen áll, a többi régióban azonban jóval nagyobb szerepet tölt be a produktív ágazat.

2. tábla

A külföldi tőke megoszlása kiemelt gazdasági ágak szerint, 2010

(százalék)

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Ipar	20,6	88,7	92,4	70,2	87,3	91,3	85,5	43,5
Ezen belül:								
Feldolgozóipar	17,4	88,2	91,7	68,7	55,7	71,4	43,0	38,1
Energiaipar	3,0	0,0	0,3	0,0	30,4	19,7	41,9	5,1
Kereskedelem	16,9	4,4	1,1	4,2	6,2	2,2	2,1	12,2
Tudományos és műszaki tevékenység	15,9	3,2	2,0	4,2	0,3	0,3	5,0	11,4
Pénzügyi szolgáltatás	16,3	0,0	0,3	2,1	0,0	0,0	1,3	11,0
Információ és kommunikáció	8,9	0,2	0,1	0,2	0,3	0,9	0,1	6,0
Adminisztratív szolgáltatás	8,4	0,3	0,6	0,6	3,4	0,8	0,1	5,9
Ingatlanügyletek	7,3	1,5	1,2	3,9	0,2	2,0	3,1	5,4

A feldolgozóipar a legtöbb működő tőkét. Közép-Magyarország mellett a Dunántúl nyugati és középső területein vonzotta. Nyugat-Dunántúlon a legnagyobb az állomány (1 962 milliárd forint), ettől Közép-Magyarorszáigé (87 milliárd forinttal), és a Közép-Dunántúlé (699 milliárd forinttal) elmaradt. Az ágazatcsoport külföldi tőkebefektetései 83%-a e három térségbe összpontosul, ugyanis a földrajzi fekvés, az infrastrukturális és humán erőforrás adottságok itt teremtették meg a tőkebeáramlás kedvező feltételeit. Az energiaszektor a Dél-Alföldön (42%), Észak-Magyarországon (30%) és Észak-Alföldön (20%) részesedett nagyobb arányban a

tőkeállományból. Így egyedül a Dél-Dunántúlon kisebb az ipar súlya, ahol a mezőgazdaság a helyi viszonyokhoz igazodva számottevő arányú (12%).

3. tábla

A külföldi tőke megoszlása kiemelt feldolgozóipari ágazatok szerint, 2010

(százalék)

Feldolgozóipari ágazat	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Közúti jármű gyártása	4,2	24,9	84,2	1,2	21,4	0,3	21,3	35,1
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	6,7	24,0	0,5	36,7	39,4	48,9	1,4	13,0
Nemfém ásványi termék gyártása	12,2	6,0	2,2	3,1	1,2	...	17,8	6,4
Élelmiszergyártás	8,9	3,9	1,5	5,9	0,4	3,7	13,6	4,9

A feldolgozóiparon belül országosan a külföldi tőke több mint egyharmada a közúti járműgyártásban, 13%-a a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában működött. A befektetők által megcélzott további jelentősebbnek ítélt területek a kocszgyártás-kőolajfeldolgozás, a nemfém ásványi termékek gyártása, a gyógyszer-, valamint az élelmiszeripar. A felsorolt ágazatokba fektették együttesen a tőkeállomány egynegyedét.

A nyugat-dunántúli befektetések kiemelkedően magas hányadát, 84%-át a közúti járműgyártásban eszközölték. Észak-Alföldön a tőke csaknem fele a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásában működött. Szintén ebben az ágazatban regisztráltak a befektetések legjelentősebb részét, egyaránt mintegy kétötödét Észak-Magyarországon és Dél-Dunántúlon, de Közép-Dunántúlon is átlag feletti, közel egynegyedessel bírt. A kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás és a gyógyszergyártás befektetései – egynegyedessel, illetve egyötödös tőkerészesedéssel – szinte kizárólag Közép-Magyarországra korlátozódtak. A nemfém ásványi termék, valamint az élelmiszer előállítás (az állomány 18, illetve 14%-ával) a Dél-Alföldön nagy arányú a lekötött tőkében. Az említett kiemelt ágazatok mellett vonzó célpont még: Közép-Dunántúlon a fémalapanyag gyártása (16%), Dél-Dunántúlon a gépipar (15%), Észak-Alföldön a villamos berendezés (14%) és a gumi-, műanyag termék gyártása (11%), valamint ez utóbbi ágazat a Dél-Alföldön (17%) is.

Az egy vállalkozásra jutó külföldi tőke értéke 2010-ben Magyarországon 545 millió forint. Ez a mutató kiugróan magas a pénzügyi ágazatban (5 101 millió forint), a befektetők által legpreferáltabb területen, a feldolgozóiparban átlagosan 2 043 millió forint. A mutató az energiaszektorban átlagosan 4 585 millió forint, a tevékenység jellegéből fakadóan. Ennél kisebb volt viszont az információ és kommunikáció területén (911 millió forint), az adminisztratív szolgáltatásokban (889 millió forint). A tudományos és műszaki tevékenységben az egy vállalkozásra jutó tőke 641 millió forint. Az ingatlanügyletekkel és a kereskedelemmel foglalkozó cégek mutatói (átlagban 127, illetve 220 millió forint) sokkal kisebbek.

A szolgáltatás ágazataiban a közép-magyarországi vállalkozások tőkeereje vezeti a rangsort. Az adminisztratív szolgáltatások területén Észak-Magyarországon is átlagot meghaladó (917 millió forint) külföldi befektetés jut egy vállalkozásra. A feldolgozóiparban a nyugat-dunántúli szervezetek tőkeellátottsága a legmagasabb (4 005 millió forint), de a közép-dunántúliaké is számottevő (3 128 millió forint). Az energiaiparban Dél-Alföldé a legmagasabb mutatóérték (18 309 millió forint), melyet Észak-Magyarország és Észak-Alföld követ (14 891, valamint 14 456 millióval).

A feldolgozóiparon belül az egy szervezetre vetített befektetések összege, a közúti járműgyártásban az egyik legnagyobb 14 090 millió forint, ezen belül a Nyugat-Dunántúlon kimagasló, (57 009 millió forint). A vállalkozások tőkeereje a kocszgyártás, kőolaj-feldolgozásban és a gyógyszeriparban is kiemelkedő, melyet nagyban meghatároznak a közép-magyarországi (115 427, illetve 17 741 millió forintos) mutatóértékek. A mutató a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásban és a nemfém ásványi termék gyártásban szintén jóval átlag feletti (5 215, valamint 3 197 millió forint), miközben az élelmiszergyártásban (949 millió forint) annak felét sem érte el. A számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásban az észak-alföldi, a közép-dunántúli, de az észak-magyarországi szervezetek tőkeellátottsága is kimagasló (20 487, 15 175, és 11 965 millió forint).

A külföldi befektetések ágazati szerkezete a 2008. évhez képest nem változott számottevően. A változások közül kiemelhető a feldolgozóipar további erősödése, ugyanis a tőkeállomány 16%-os bővülésével két százalékponttal nőtt súlyaránya. Az ágazatcsoport Dél-Dunántúl és Észak-Magyarország kivételével mindenütt jelentősebb befektetéseket kötött le. A másik növekedést realizáló terület az adminisztratív szolgáltatás, ahol közel ötszörösére emelkedett a befektetések értéke, melynek következtében a hányada 4,5 százalékponttal nőtt. Csökkentek a kereskedelem, valamint a tudományos és műszaki tevékenység befektetései (3,8 és 4,1%-kal), így 1,7–1,8 százalékponttal kisebb a részesedésük 2010-ben.

A vállalkozások nettó árbevétele

A külföldi érdekeltségű hazai vállalkozások 2010-ben – a területre el nem osztható tőkével működők értékesítései nélkül – 36 287 milliárd forint értékű árbevételre tettek szert. Ez az érték folyó áron ugyan 8,9%-kal meghaladta a 2009. évi teljesítményt, a két esztendővel korábbtól – a gazdasági válság kirobbanása előtti időszakból – azonban egytizeddel elmaradt. Az értékesítésből és a szolgáltatások nyújtásából származó bevétel több mint kétharmadát a kizárólag külföldi, háromtizedét a többségében külföldi, 2,9%-át a többségében belföldi tulajdonban lévő vállalkozások érték el 2010-ben. Az előző évihez képest mind a három tulajdonosi kategóriában nőtt az árbevétel országosan, de 2008-hoz viszonyítva ez csupán a kizárólag külföldi kézben lévő vállalkozásokról mondható el.

Területi bontásban jelentősek a különbségek. Közép-Magyarországra koncentrált a legtöbb külföldi érdekeltségű szervezet, így az árbevétel 59%-át a budapesti és Pest megyei székhelyű vállalkozások realizálták. Az országos értékből a közép-dunántúli szervezetek 2010-ben 15%-kal, a nyugat-dunántúliak 8,1%-kal, az észak-alföldiek 7,0%-kal, az észak-magyarországiak 5,2%-kal, a dél-alföldiek 3,5%-kal, míg a dél-dunántúliak 2,5%-kal részesedtek. Két év alatt Közép-Magyarország aránya csökkent, a többi régióé viszont emelkedett.

Az értékesítésből és a szolgáltatások nyújtásából származó árbevétel legnagyobb hányadát – a régiók többségében – a kizárólag külföldi tulajdonú cégek érték el. Ezek aránya az árbevételben Nyugat-Dunántúlon a legmagasabb (85%), de az országos átlagot (67%) meghaladták a Közép-Dunántúlon és Észak-Alföldön is (egyenként 75%). Kivételt képez Dél-Dunántúl, ahol az árbevétel 68%-a a többségében külföldi tulajdonú szervezeteknél képződött, valamint Észak-Magyarország, ahol közel fele-fele arányban alakult e két tulajdontípusnál. A többségében hazai tulajdonban lévő szervezetek bevételi összegből való részesedése egyedül Közép-Magyarországon (4,1%) volt magasabb az országos átlagnál (2,9%).

Egy külföldi érdekeltségű vállalkozás átlagosan 1,2 milliárd forint nettó árbevételt ért el 2010-ben. Az országos szint körül nagy a szóródás: egy többségében külföldi tulajdonban lévő szervezetre 2,8 milliárd forint, a kizárólag külföldire 1,1 milliárd forint, míg a hazai többségűekre 355 millió forint jutott. Az egy vállalkozásra jutó árbevétel a Közép-Dunántúlon átlagosan 3,3 milliárd forint, míg Dél-Dunántúlon mindössze 737 millió forint. A tulajdonosi összetétel szerint az egy külföldi érdekeltségű vállalkozásra jutó nettó árbevétel a többségében külföldi tulajdonú körben a legnagyobb (5,6 milliárd forint) Észak-Magyarországon, míg a legalacsonyabb Nyugat-Dunántúlon a hazai többségű vállalkozások esetén (76 millió forint).

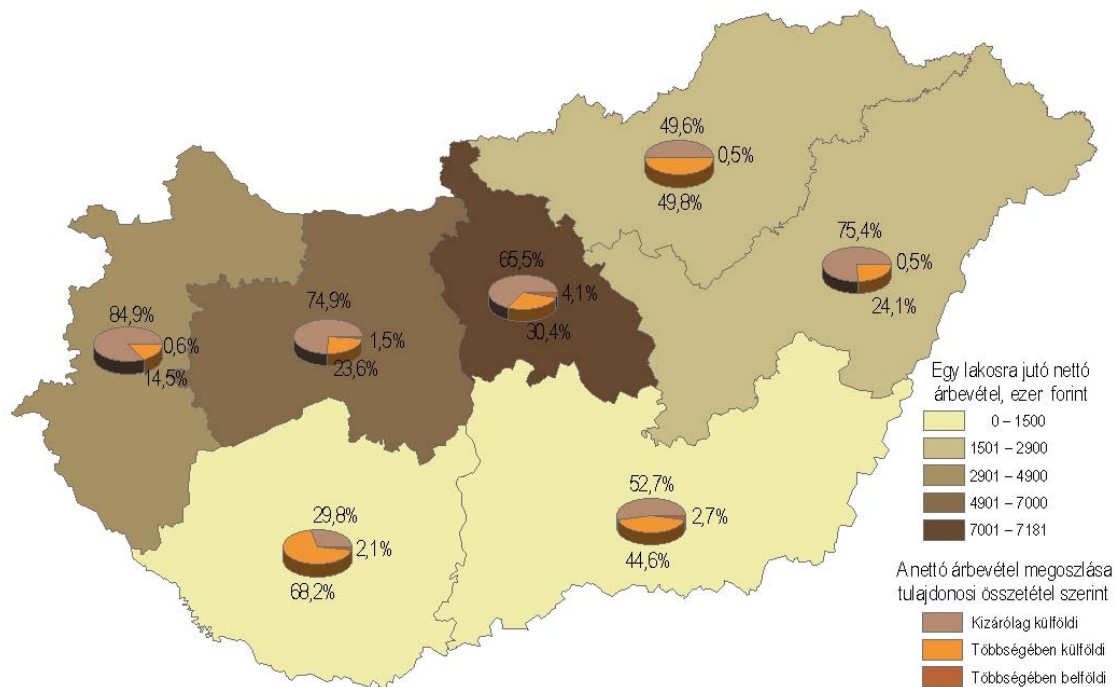
A külföldi érdekeltségű vállalkozások árbevétele 2010-ben hazánkban a külföldi tőke nagyságának 2,3-szeresét érte el. A tőkebefektetés értékével nem minden esetben arányos a kifejtett teljesítmény. Az említett (árbevétel / külföldi tőke) arány azokban a régiókban kisebb, ahol nagyobb a külföldi tőke jelenléte, például Közép-

Magyarországon (2-szeres) és Nyugat-Dunántúlon (1,4-szeres). Dél-Dunántúlon a legkisebb a külföldi tőke nagysága, ott az említett arány viszont több mint ötszörös.

A külföldi érdekeltségű vállalkozásokban 2010-ben egy foglalkoztatottra átlagosan 54 millió forint nettó árbevétel jutott Magyarországon. Ez az érték Észak-Alföldön (78 millió forint) a legmagasabb, de Közép-Dunántúlon (61 millió forint) és Közép-Magyarországon (56 millió forint) is nagyobb az átlagnál a mutató. A termelékenység átlagától elmaradtak a külföldi érdekeltségek a fejlett régióknak számító Nyugat-Dunántúlon, valamint a kevésbé fejlett Észak-Magyarországon, Dél-Dunántúlon, valamint Dél-Alföldön. Tulajdonosi összetétel szerint a régiók között a termelékenység szintjében a legnagyobb különbségek a többségében hazai tulajdonú szervezetek esetében figyelhetők meg, ahol ez a mutató Közép-Magyarországon 46 millió forint, míg Nyugat-Dunántúlon mindössze 5,5 millió forint volt.

14. ábra

A külföldi érdekeltségű vállalkozások egy lakosra jutó nettó árbevétele és megoszlása, 2010

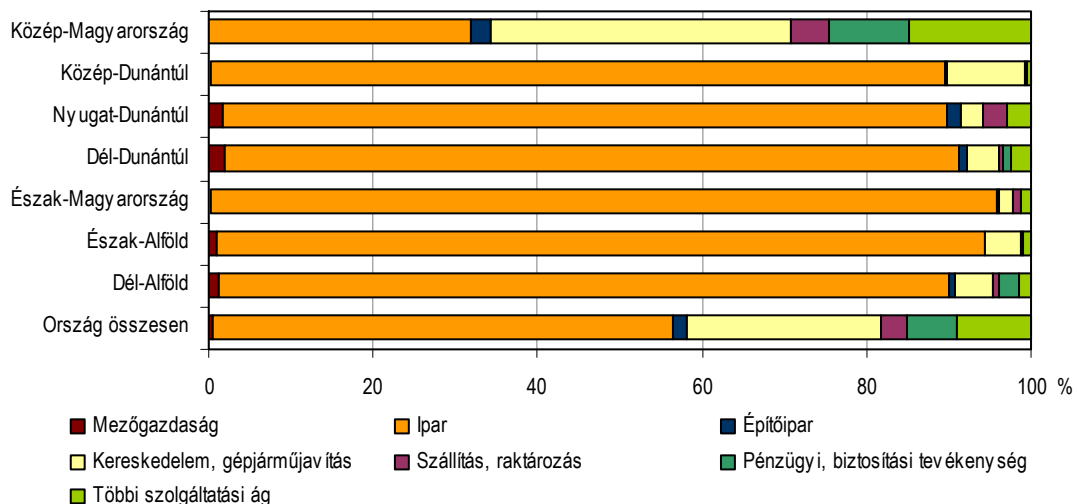

A külföldi tulajdonú hazai szervezetek bevételeinek döntő része néhány gazdasági ágba összpontosult. A vizsgált körben 2010-ben az árbevétel 45%-a a feldolgozóipari, 24%-a a kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozások teljesítménye. Ezt az energiaipar (11%), majd a pénzügyi szolgáltatás (5,9%) részesedése követte. A többi gazdasági ágba tartozók ennél kisebb teljesítményűek külön-külön. A feldolgozóipar és az energiaipar 2010. évi súlya nagyobb, mint 2008-ban, a másik két említett ág aránya csökkent. A feldolgozóipari szervezetek könnyelvehették el a legnagyobb árbevételeket a tulajdonosi összetétel mindhárom kategóriájában. Ezt a hazai többségű és a külföldi többségű vállalkozások esetében az energiaipar követi, a kizárólag külföldi tulajdonú szervezeteknél pedig a kereskedelem.

A közép-magyarországi külföldi érdekeltségű vállalkozások árbevételének összetétele gazdasági ág szerint jelentősen eltér a többi régiótól. Ez különösen a kereskedelem esetében szembetűnő, a központi térségben ugyanis az árbevételek legnagyobb része (36%-a) ebben az ágban keletkezett, a nemzetközi áruházcsoportok, bevásárlóközpontok idetelepülésének köszönhetően. (Magyarországon a külföldi érdekeltségű kereskedelmi vállalkozások árbevételének 90%-át a közép-magyarországi székhelyű szervezetek érték el.) Itt a feldolgozóipar árbevétele mindössze 18%-os arányú, és a régió összes árbevételének 10%-a a pénzügyi szolgáltatást folytató cégeké. Közép-Magyarországon a többségében hazai tulajdonú szervezetek esetén a feldolgozóiparban, míg a kizárólag külföldi és a többségében külföldi kézben lévő cégek esetében a kereskedelemben képződött a legnagyobb árbevétel. A többi régióban – különösen Dunántúlon – az összes árbevételből való legnagyobb részesedés a feldolgozóipari vállalkozásokat jellemezte. Közép- és Dél-Dunántúlon ez az arány meghaladta a 89%-ot, Nyugat-Dunántúlon a 87%-ot, Észak-Magyarországon 83%-ot, míg Észak-Alföldön 74%-ot, Dél-Alföldön az 54%-ot. A külföldi érdekeltségek teljesítménye a feldolgozóiparon belül elsősorban a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása és a közúti jármű gyártása ágazatokban nagy arányú. Dél-Dunántúlon, Észak-Magyarországon, Észak-Alföldön, Közép-Dunántúlon a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása, Nyugat-Dunántúlon a közúti jármű gyártása, míg Dél-Alföldön az élelmiszergyártás ágazatba tartozó szervezetek árbevételének aránya volt a legnagyobb.

15. ábra

A külföldi érdekeltségű vállalkozások nettó árbevételének megoszlása gazdasági áganként, 2010

Az ország feldolgozóipari árbevételének 30%-a Közép-Dunántúlon, 16%-a Nyugat-Dunántúlon képződött. Az energiaipar teljesítményében is jelentős a külföldi tőke szerepe, különösen Közép-Magyarország és a Dunától keletre fekvő régiók aránya kiemelkedő. A Dél-Alföldön az árbevétel 34%-át, Észak-Alföldön 19%-át, Közép-Magyarországon 13%-át, Észak-Magyarországon 12%-át adta ez az ág 2010-ben.

Táblázatok

A külföldi érdekeltségű vállalkozások számának alakulása

Terület	2000	2005	2008	2009	2010
Budapest	14 317	14 926	17 655	17 738	18 201
Pest	2 003	2 220	2 671	2 758	2 812
Közép-Magyarország	16 320	17 146	20 326	20 496	21 013
Fejér	430	384	472	502	468
Komárom-Esztergom	564	597	635	648	628
Veszprém	809	675	617	609	581
Közép-Dunántúl	1 803	1 656	1 724	1 759	1 677
Győr-Moson-Sopron	1 215	1 166	1 264	1 297	1 292
Vas	730	680	729	699	692
Zala	864	696	647	632	644
Nyugat-Dunántúl	2 809	2 542	2 640	2 628	2 628
Baranya	779	594	593	579	557
Somogy	537	479	451	448	440
Tolna	276	268	254	245	221
Dél-Dunántúl	1 592	1 341	1 298	1 272	1 218
Borsod-Abaúj-Zemplén	386	342	381	386	392
Heves	300	239	264	265	258
Nógrád	159	128	116	107	114
Észak-Magyarország	845	709	761	758	764
Hajdú-Bihar	299	255	302	319	337
Jász-Nagykun-Szolnok	251	208	205	205	188
Szabolcs-Szatmár-Bereg	682	802	367	362	361
Észak-Alföld	1 232	1 265	874	886	886
Bács-Kiskun	825	623	657	664	666
Békés	246	167	178	181	178
Csongrád	962	570	535	530	516
Dél-Alföld	2 033	1 360	1 370	1 375	1 360
Ország összesen	26 634	26 019	28 993	29 174	29 546

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma tulajdonosi összetétel szerint, 2010

Terület	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen
	tulajdonban lévő			
Budapest	14 616	2 012	1 573	18 201
Pest	2 014	454	344	2 812
Közép-Magyarország	16 630	2 466	1 917	21 013
Fejér	335	77	56	468
Komárom-Esztergom	478	95	55	628
Veszprém	438	76	67	581
Közép-Dunántúl	1 251	248	178	1 677
Győr-Moson-Sopron	967	205	120	1 292
Vas	510	115	67	692
Zala	514	88	42	644
Nyugat-Dunántúl	1 991	408	229	2 628
Baranya	359	111	87	557
Somogy	314	62	64	440
Tolna	160	35	26	221
Dél-Dunántúl	833	208	177	1 218
Borsod-Abaúj-Zemplén	246	89	57	392
Heves	165	56	37	258
Nógrád	74	22	18	114
Észak-Magyarország	485	167	112	764
Hajdú-Bihar	227	60	50	337
Jász-Nagykun-Szolnok	134	33	21	188
Szabolcs-Szatmár-Bereg	274	49	38	361
Észak-Alföld	635	142	109	886
Bács-Kiskun	450	109	107	666
Békés	113	32	33	178
Csongrád	351	81	84	516
Dél-Alföld	914	222	224	1 360
Ország összesen	22 739	3 861	2 946	29 546

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma összevont gazdasági ágak szerint, 2010

Terület	Mező- gazdaság	Ipar	Építőipar	Szolgáltatások	Összesen
Budapest	59	905	835	16 402	18 201
Pest	42	397	183	2 190	2 812
Közép-Magyarország	101	1 302	1 018	18 592	21 013
Fejér	13	133	26	296	468
Komárom-Esztergom	29	153	24	422	628
Veszprém	32	136	16	397	581
Közép-Dunántúl	74	422	66	1 115	1 677
Győr-Moson-Sopron	133	290	83	786	1 292
Vas	98	160	35	399	692
Zala	85	116	34	409	644
Nyugat-Dunántúl	316	566	152	1 594	2 628
Baranya	53	138	22	344	557
Somogy	58	73	27	282	440
Tolna	26	76	10	109	221
Dél-Dunántúl	137	287	59	735	1 218
Borsod-Abaúj-Zemplén	20	117	17	238	392
Heves	8	81	12	157	258
Nógrád	5	48	5	56	114
Észak-Magyarország	33	246	34	451	764
Hajdú-Bihar	4	82	12	239	337
Jász-Nagykun-Szolnok	16	75	3	94	188
Szabolcs-Szatmár-Bereg	6	74	12	269	361
Észak-Alföld	26	231	27	602	886
Bács-Kiskun	53	160	26	427	666
Békés	15	57	4	102	178
Csongrád	17	95	25	379	516
Dél-Alföld	85	312	55	908	1 360
Ország összesen	772	3 366	1 411	23 997	29 546

A külföldi érdekeltségű vállalkozások külföldi tőkéje

(millió forint)

Terület	2000	2005	2008	2009	2010
Budapest	3 233 469	6 184 840	7 743 015	8 554 950	8 811 427
Pest	524 957	1 594 514	1 866 550	1 968 753	1 942 863
Közép-Magyarország	3 758 426	7 779 354	9 609 565	10 523 703	10 754 290
Fejér	198 750	495 520	595 874	584 736	549 800
Komárom-Esztergom	117 755	551 901	571 710	664 292	726 816
Veszprém	74 804	137 280	197 770	189 155	155 875
Közép-Dunántúl	391 309	1 184 701	1 365 353	1 438 183	1 432 491
Győr-Moson-Sopron	402 664	948 747	1 439 791	1 558 454	1 770 235
Vas	165 647	291 384	437 872	246 859	297 182
Zala	31 874	47 832	84 350	72 860	73 304
Nyugat-Dunántúl	600 185	1 287 963	1 962 013	1 878 172	2 140 720
Baranya	46 951	55 887	67 377	66 135	74 474
Somogy	40 201	106 037	88 350	74 205	80 051
Tolna	21 846	14 884	19 450	20 400	20 939
Dél-Dunántúl	108 998	176 808	175 177	160 740	175 464
Borsod-Abaúj-Zemplén	158 669	287 365	205 410	201 292	213 880
Heves	74 913	147 951	218 521	241 518	237 954
Nógrád	20 823	42 147	52 625	44 509	38 326
Észak-Magyarország	254 405	477 463	476 556	487 320	490 159
Hajdú-Bihar	104 119	204 933	285 538	251 067	256 639
Jász-Nagykun-Szolnok	66 493	159 858	182 780	234 623	238 787
Szabolcs-Szatmár-Bereg	35 913	89 563	93 793	68 645	91 584
Észak-Alföld	206 525	454 354	562 111	554 335	587 009
Bács-Kiskun	50 075	78 076	85 969	97 339	114 496
Békés	51 825	45 703	61 604	65 125	77 676
Csongrád	79 859	99 073	313 184	320 482	332 564
Dél-Alföld	181 759	222 852	460 757	482 946	524 736
Ország összesen ^{a)}	5 501 607	11 583 495	14 611 532	15 525 399	16 104 870

a) Területre el nem osztható tőke nélkül.

**A külföldi érdekeltségű vállalkozások külföldi tőkéje
tulajdonosi összetétel szerint, 2010**

(millió forint)

Terület	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen
	tulajdonban lévő			
Budapest	5 303 656	2 898 811	608 961	8 811 427
Pest	979 403	943 035	20 426	1 942 863
Közép-Magyarország	6 283 058	3 841 845	629 387	10 754 290
Fejér	316 801	205 291	27 709	549 800
Komárom-Esztergom	530 665	194 001	2 149	726 816
Veszprém	104 244	47 439	4 192	155 875
Közép-Dunántúl	951 710	446 731	34 050	1 432 491
Győr-Moson-Sopron	1 681 312	80 538	8 385	1 770 235
Vas	193 621	102 535	1 026	297 182
Zala	53 412	17 878	2 014	73 304
Nyugat-Dunántúl	1 928 344	200 951	11 425	2 140 720
Baranya	54 506	15 298	4 670	74 474
Somogy	26 483	51 449	2 118	80 051
Tolna	13 472	6 561	907	20 939
Dél-Dunántúl	94 461	73 308	7 695	175 464
Borsod-Abaúj-Zemplén	84 429	128 211	1 240	213 880
Heves	146 544	89 392	2 017	237 954
Nógrád	24 813	13 045	467	38 326
Észak-Magyarország	255 787	230 648	3 724	490 159
Hajdú-Bihar	126 523	122 085	8 031	256 639
Jász-Nagykun-Szolnok	228 522	8 764	1 501	238 787
Szabolcs-Szatmár-Bereg	74 369	15 923	1 292	91 584
Észak-Alföld	429 413	146 772	10 824	587 009
Bács-Kiskun	89 731	12 677	12 088	114 496
Békés	42 092	30 188	5 396	77 676
Csongrád	190 763	139 707	2 095	332 564
Dél-Alföld	322 586	182 572	19 578	524 736
Ország összesen ^{a)}	10 265 359	5 122 828	716 683	16 104 870

a) Területre el nem osztható tőke nélkül.

**Egy külföldi érdekeltségű vállalkozásra jutó külföldi tőke
tulajdonosi összetétel szerint, 2010**

(millió forint)

Terület	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen
	tulajdonban lévő			
Budapest	363	1 441	387	484
Pest	486	2 077	59	691
Közép-Magyarország	378	1 558	328	512
Fejér	946	2 666	495	1 175
Komárom-Esztergom	1 110	2 042	39	1 157
Veszprém	238	624	63	268
Közép-Dunántúl	761	1 801	191	854
Győr-Moson-Sopron	1 739	393	70	1 370
Vas	380	892	15	429
Zala	104	203	48	114
Nyugat-Dunántúl	969	493	50	815
Baranya	152	138	54	134
Somogy	84	830	33	182
Tolna	84	187	35	95
Dél-Dunántúl	113	352	43	144
Borsod-Abaúj-Zemplén	343	1 441	22	546
Heves	888	1 596	55	922
Nógrád	335	593	26	336
Észak-Magyarország	527	1 381	33	642
Hajdú-Bihar	557	2 035	161	762
Jász-Nagykun-Szolnok	1 705	266	71	1 270
Szabolcs-Szatmár-Bereg	271	325	34	254
Észak-Alföld	676	1 034	99	663
Bács-Kiskun	199	116	113	172
Békés	372	943	164	436
Csongrád	543	1 725	25	645
Dél-Alföld	353	822	87	386
Ország összesen ^{a)}	451	1 327	243	545

a) Területre el nem osztható tőke nélkül.

**A külföldi érdekeltségű vállalkozások külföldi tőkéje
összevont gazdasági ágak szerint, 2010**

(millió forint)

Terület	Mező- gazdaság	Ipar	Építőipar	Szolgáltatások	Összesen
Budapest	2 227	1 718 463	117 269	6 973 468	8 811 427
Pest	26 220	498 289	18 647	1 399 708	1 942 863
Közép-Magyarország	28 447	2 216 752	135 916	8 373 175	10 754 290
Fejér	5 115	428 980	766	114 940	549 800
Komárom-Esztergom	5 974	704 574	2 235	14 032	726 816
Veszprém	1 646	137 746	144	16 339	155 875
Közép-Dunántúl	12 735	1 271 300	3 145	145 311	1 432 491
Győr-Moson-Sopron	13 205	1 684 941	3 030	69 058	1 770 235
Vas	7 195	244 090	617	45 281	297 182
Zala	7 586	49 031	1 009	15 678	73 304
Nyugat-Dunántúl	27 986	1 978 062	4 656	130 017	2 140 720
Baranya	4 807	52 827	461	16 378	74 474
Somogy	14 426	54 627	1 605	9 393	80 051
Tolna	1 149	15 713	15	4 062	20 939
Dél-Dunántúl	20 383	123 167	2 081	29 833	175 464
Borsod-Abaúj-Zemplén	2 374	181 982	767	28 757	213 880
Heves	943	224 973	159	11 879	237 954
Nógrád	1 222	20 713	5	16 385	38 326
Észak-Magyarország	4 539	427 668	931	57 021	490 159
Hajdú-Bihar	3 791	228 603	585	23 660	256 639
Jász-Nagykun-Szolnok	2 352	229 085	-34	7 384	238 787
Szabolcs-Szatmár-Bereg	526	78 387	71	12 600	91 584
Észak-Alföld	6 669	536 075	622	43 644	587 009
Bács-Kiskun	8 602	85 557	781	19 556	114 496
Békés	2 327	53 054	105	22 190	77 676
Csongrád	2 152	309 930	-234	20 717	332 564
Dél-Alföld	13 081	448 540	652	62 463	524 736
Ország összesen ^{a)}	113 839	7 001 564	148 001	8 841 465	16 104 870

a) Területre el nem osztható tőke nélkül.

**Egy külföldi érdekeltségű vállalkozásra jutó külföldi tőke
összevont gazdasági ágak szerint, 2010**

(millió forint)

Terület	Mező- gazdaság	Ipar	Építőipar	Szolgáltatások	Összesen
Budapest	38	1 899	140	425	484
Pest	624	1 255	102	639	691
Közép-Magyarország	282	1 703	134	450	512
Fejér	393	3 225	29	388	1 175
Komárom-Esztergom	206	4 605	93	33	1 157
Veszprém	51	1 013	9	41	268
Közép-Dunántúl	172	3 013	48	130	854
Győr-Moson-Sopron	99	5 810	37	88	1 370
Vas	73	1 526	18	113	429
Zala	89	423	30	38	114
Nyugat-Dunántúl	89	3 495	31	82	815
Baranya	91	383	21	48	134
Somogy	249	748	59	33	182
Tolna	44	207	1	37	95
Dél-Dunántúl	149	429	35	41	144
Borsod-Abaúj-Zemplén	119	1 555	45	121	546
Heves	118	2 777	13	76	922
Nógrád	244	432	1	293	336
Észak-Magyarország	138	1 738	27	126	642
Hajdú-Bihar	948	2 788	49	99	762
Jász-Nagykun-Szolnok	147	3 054	-11	79	1 270
Szabolcs-Szatmár-Bereg	88	1 059	6	47	254
Észak-Alföld	256	2 321	23	72	663
Bács-Kiskun	162	535	30	46	172
Békés	155	931	26	218	436
Csongrád	127	3 262	-9	55	645
Dél-Alföld	154	1 438	12	69	386
Ország összesen ^{a)}	147	2 080	105	368	545

a) Területre el nem osztható tőke nélkül.

**A külföldi érdekeltségű vállalkozások nettó árbevétele
tulajdonosi összetétel szerint, 2010**

(millió forint)

Terület	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen
	tulajdonban lévő			
Budapest	10 757 828	4 647 183	827 534	16 232 544
Pest	3 180 893	1 808 549	43 399	5 032 841
Közép-Magyarország	13 938 721	6 455 731	870 932	21 265 385
Fejér	1 986 464	441 175	44 519	2 472 158
Komárom-Esztergom	1 870 285	748 777	28 719	2 647 781
Veszprém	244 683	104 483	7 210	356 376
Közép-Dunántúl	4 101 432	1 294 435	80 449	5 476 315
Győr-Moson-Sopron	1 915 017	223 623	13 085	2 151 725
Vas	447 798	171 179	2 134	621 111
Zala	129 751	31 503	2 218	163 472
Nyugat-Dunántúl	2 492 566	426 305	17 437	2 936 308
Baranya	140 052	26 500	5 759	172 311
Somogy	72 608	573 261	11 533	657 402
Tolna	54 529	11 837	1 111	67 476
Dél-Dunántúl	267 188	611 598	18 402	897 188
Borsod-Abaúj-Zemplén	418 636	798 377	5 361	1 222 373
Heves	436 253	121 407	4 172	561 832
Nógrád	79 817	18 489	384	98 690
Észak-Magyarország	934 705	938 273	9 918	1 882 896
Hajdú-Bihar	225 996	545 728	6 143	777 867
Jász-Nagykun-Szolnok	1 339 341	26 165	1 376	1 366 882
Szabolcs-Szatmár-Bereg	356 604	42 019	5 208	403 831
Észak-Alföld	1 921 940	613 912	12 727	2 548 580
Bács-Kiskun	340 627	51 374	20 722	412 723
Békés	45 515	47 251	8 798	101 564
Csongrád	288 824	471 878	5 073	765 776
Dél-Alföld	674 966	570 503	34 593	1 280 063
Ország összesen ^{a)}	24 331 519	10 910 758	1 044 459	36 286 735

a) Területre el nem osztható árbevétel nélkül.

**A külföldi érdekeltségű vállalkozások nettó árbevétele
összevont gazdasági ágak szerint, 2010**

(millió forint)

Terület	Mező- gazdaság	Ipar	Építőipar	Szolgáltatások	Összesen
Budapest	6 771	5 247 650	506 451	10 471 673	16 232 544
Pest	19 971	1 523 559	33 012	3 456 299	5 032 841
Közép-Magyarország	26 742	6 771 208	539 463	13 927 971	21 265 385
Fejér	3 843	2 051 634	2 255	414 425	2 472 158
Komárom-Esztergom	9 794	2 517 220	6 071	114 696	2 647 781
Veszprém	1 312	319 260	823	34 981	356 376
Közép-Dunántúl	14 949	4 888 115	9 149	564 102	5 476 315
Győr-Moson-Sopron	24 289	1 973 117	16 318	138 001	2 151 725
Vas	15 793	518 047	30 373	56 897	621 111
Zala	8 267	99 039	1 103	55 063	163 472
Nyugat-Dunántúl	48 348	2 590 204	47 794	249 961	2 936 308
Baranya	7 604	125 650	3 288	35 769	172 311
Somogy	8 639	617 945	4 347	26 471	657 402
Tolna	1 544	57 812	187	7 933	67 476
Dél-Dunántúl	17 787	801 407	7 821	70 173	897 188
Borsod-Abaúj-Zemplén	2 613	1 186 562	2 445	30 753	1 222 373
Heves	1 461	518 572	520	41 279	561 832
Nógrád	892	92 973	4	4 820	98 690
Észak-Magyarország	4 966	1 798 107	2 970	76 853	1 882 896
Hajdú-Bihar	1 815	732 552	1 039	42 461	777 867
Jász-Nagykun-Szolnok	2 029	1 336 798	149	27 906	1 366 882
Szabolcs-Szatmár-Bereg	19 271	313 035	268	71 258	403 831
Észak-Alföld	23 115	2 382 384	1 456	141 625	2 548 580
Bács-Kiskun	11 383	352 316	5 234	43 790	412 723
Békés	3 146	81 785	106	16 527	101 564
Csongrád	2 640	702 376	4 064	56 696	765 776
Dél-Alföld	17 170	1 136 477	9 403	117 013	1 280 063
Ország összesen ^{a)}	153 078	20 367 902	618 058	15 147 698	36 286 735

a) Területre el nem osztható árbevétel nélkül.

A külföldi érdekeltségű vállalkozások nettó árbevételének mutatói, 2010

Terület	Egy vállalkozásra	Egy foglalkoztatottra	Az értékesítés nettó árbevétele a külföldi tőke százalékában
	jutó nettó árbevétel, millió forint		
Budapest	892	58	184,2
Pest	1 790	51	259,0
Közép-Magyarország	1 012	56	197,7
Fejér	5 282	55	449,6
Komárom-Esztergom	4 216	82	364,3
Veszprém	613	27	228,6
Közép-Dunántúl	3 266	61	382,3
Győr-Moson-Sopron	1 665	62	121,6
Vas	898	34	209,0
Zala	254	17	223,0
Nyugat-Dunántúl	1 117	47	137,2
Baranya	309	19	231,4
Somogy	1 494	49	821,2
Tolna	305	15	322,2
Dél-Dunántúl	737	33	511,3
Borsod-Abaúj-Zemplén	3 118	44	571,5
Heves	2 178	42	236,1
Nógrád	866	23	257,5
Észak-Magyarország	2 465	41	384,1
Hajdú-Bihar	2 308	86	303,1
Jász-Nagykun-Szolnok	7 271	99	572,4
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1 119	42	440,9
Észak-Alföld	2 877	78	434,2
Bács-Kiskun	620	30	360,5
Békés	571	17	130,8
Csongrád	1 484	57	230,3
Dél-Alföld	941	39	243,9
Ország összesen ^{a)}	1 228	54	225,3

a) Területre el nem osztható árbevétel nélkül.

**Egy külföldi érdekeltségű vállalkozásra jutó nettó árbevétel
tulajdonosi összetétel szerint, 2010**

(millió forint)

Terület	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen
	tulajdonban lévő			
Budapest	736	2 310	526	892
Pest	1 579	3 984	126	1 790
Közép-Magyarország	838	2 618	454	1 012
Fejér	5 930	5 730	795	5 282
Komárom-Esztergom	3 913	7 882	522	4 216
Veszprém	559	1 375	108	613
Közép-Dunántúl	3 279	5 219	452	3 266
Győr-Moson-Sopron	1 980	1 091	109	1 665
Vas	878	1 489	32	898
Zala	252	358	53	254
Nyugat-Dunántúl	1 252	1 045	76	1 117
Baranya	390	239	66	309
Somogy	231	9 246	180	1 494
Tolna	341	338	43	305
Dél-Dunántúl	321	2 940	104	737
Borsod-Abaúj-Zemplén	1 702	8 971	94	3 118
Heves	2 644	2 168	113	2 178
Nógrád	1 079	840	21	866
Észak-Magyarország	1 927	5 618	89	2 465
Hajdú-Bihar	996	9 095	123	2 308
Jász-Nagykun-Szolnok	9 995	793	66	7 271
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1 301	858	137	1 119
Észak-Alföld	3 027	4 323	117	2 877
Bács-Kiskun	757	471	194	620
Békés	403	1 477	267	571
Csongrád	823	5 826	60	1 484
Dél-Alföld	738	2 570	154	941
Ország összesen ^{a)}	1 070	2 826	355	1 228

a) Területre el nem osztható árbevétel nélkül.

**Egy külföldi érdekeltségű vállalkozásra jutó nettó árbevétel
összevont gazdasági ágak szerint, 2010**

(millió forint)

Terület	Mező- gazdaság	Ipar	Építőipar	Szolgáltatások	Összesen
Budapest	115	5 799	607	638	892
Pest	476	3 838	180	1 578	1 790
Közép-Magyarország	265	5 201	530	749	1 012
Fejér	296	15 426	87	1 400	5 282
Komárom-Esztergom	338	16 452	253	272	4 216
Veszprém	41	2 348	51	88	613
Közép-Dunántúl	202	11 583	139	506	3 266
Győr-Moson-Sopron	183	6 804	197	176	1 665
Vas	161	3 238	868	143	898
Zala	97	854	32	135	254
Nyugat-Dunántúl	153	4 576	314	157	1 117
Baranya	143	911	149	104	309
Somogy	149	8 465	161	94	1 494
Tolna	59	761	19	73	305
Dél-Dunántúl	130	2 792	133	95	737
Borsod-Abaúj-Zemplén	131	10 142	144	129	3 118
Heves	183	6 402	43	263	2 178
Nógrád	178	1 937	1	86	866
Észak-Magyarország	150	7 309	87	170	2 465
Hajdú-Bihar	454	8 934	87	178	2 308
Jász-Nagykun-Szolnok	127	17 824	50	297	7 271
Szabolcs-Szatmár-Bereg	3 212	4 230	22	265	1 119
Észak-Alföld	889	10 313	54	235	2 877
Bács-Kiskun	215	2 202	201	103	620
Békés	210	1 435	27	162	571
Csongrád	155	7 393	163	150	1 484
Dél-Alföld	202	3 643	171	129	941
Ország összesen ^{a)}	198	6 051	438	631	1 228

a) Területre el nem osztható árbevétel nélkül.

**A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma létszám-kategória szerint, 2010
(átlagos statisztikai állományi létszám alapján csoportosítva)**

Régió	Ismeretlen létszámú	- 9	10 – 19	20 – 49	50 – 249	250 –	Összesen
		fős létszámú					
Közép-Magyarország	2 856	15 316	1 057	850	695	239	21 013
Közép-Dunántúl	301	991	96	110	114	65	1 677
Nyugat-Dunántúl	333	1 829	137	126	150	53	2 628
Dél-Dunántúl	119	878	79	57	69	16	1 218
Észak-Magyarország	66	484	49	56	77	32	764
Észak-Alföld	107	563	56	52	83	25	886
Dél-Alföld	121	953	95	84	79	28	1 360
Ország összesen	3 903	21 014	1 569	1 335	1 267	458	29 546

Megjegyzések:

A százalék- és viszonyszámokat a kerekítés nélküli adatokból számítjuk.

Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg, alapadatokból történik, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen adatoktól.

A népességre vetített mutatókat lakónépességi adatok alapján számítottuk.

A külföldi tőke ország összesen adatai nem tartalmazzák a területre el nem osztható tőke nagyságát.

Jelmagyarázat:

– = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.

.. = az adat nem ismeretes.

0 = a mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.

+ = előzetes adat.

| = a vonallal elválasztott adatok összehasonlíthatósága korlátozott.

X = a mutató nem értelmezhető.

További információk, adatok (linkek):

[Módszertan](#)

ISBN 978-963-235-394-4

Elérhetőségek:

KSH Győri főosztály

Felelős szerkesztő: Nyitrai József főosztályvezető
További információ: Kása Katalin Tájékoztatási osztályvezető
Telefon: (+36-96) 502-423
E-mail: katalin.kasa@ksh.hu
Információs szolgálat info.gyor@ksh.hu

KSH Miskolci főosztály

Grábics Ágnes főosztályvezető
Zilahy Edina Tájékoztatási osztályvezető
(+36-46) 518-271
edina.zilahy@ksh.hu
info.miskolc@ksh.hu